ГАЗЭТА РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЙ МОЛАДЗІ БЕЛАРУСІ

ПРОЛЕТАРЫ ЎСІХ КРАЁЎ, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

ЧЫРВОНАЯ ЗЬМЕНА

Орган Цэнтральнага і Менскага Комітэтаў Ленінскага Комуністычнага Саюзу Моладзі Беларусі

№ 33 (415) Серада, 23 сакавіка 1927 г. | Выходзіць тры разы на тыдню у сераду, пятніцу і нядзелю | Год выд. VII. | Рэдактар прымае ад 12 да 2 гадз. дню. Сакратар ад 10—12 і ад 2—3 гадз. Тэл. № 903. | Адрас рэдакцыі газэты „Чырвоная Зьмена“: Менск, Комсам. 25.

Шанхай узят!

Перамога народна-рэволюцыйнай арміі.

ШАНХАЙ, 21. У 4 часы раніцы шандунскімі вайскамі ШАНХАЙ здадзен вайскам нацыянальнага ўраду.

Цэрамоніцца ня будуць!

Зьнізіць цэны як-бы там ня было

У папках Наркамюсту ўжо 97 спраў аб злосным нязьніжэньні цэн.—Павядзем ярасную барацьбу з бюрократызмам нашых гандлюючых організацый, з „цьвёрдалобымі“ гаспадарчымі працаўнікамі—У барацьбу за танны тавар уцягнем шырокія рабочыя масы. Акругкомы, райкомы, ячэйкі, дзе ваша ініцыятыва?

Накіраваць па правільнаму руслу.

— Кажух прадам, а паеду па экскурсію!—вось гэткім выразам аднаго друкара-рабфакаўца можна ахарактырызаваць той вялікі інтарэс моладзі да турысцкага руху, які пачаў глыбака пушчаць свае карэньні ў масы моладзі ў сувязі з надыходам лета, адпускной кампаніі.

Перад нашай комсамольскай організацыяй стаіць задача—накіраваць гэтае захапленьне турызмам па правільнаму руслу, надаць яму жывыя організацыйныя формы, змагчы злучыць у кожным выпадку «прыемнае з карысным».

Турысцкі рух надзяляецца на дзьве галіны: дальнія экскурсіі і экскурсіі па нашай мясцовасьці. Як інтарэс да першых, так і да другіх экскурсій павінен знайсьці падтрыманьне і жывы водгук у комсамоле. У першым выпадку трэба дзейнічаць комсамольскім організацыям сумесна з саветамі Фізкультуры. У другім—сумесна з Саветамі Фізкультуры і мясцовымі краязнаўчымі організацыямі.

У комсамольскіх організацыях не павінна быць насьмешлівых адносін да гэтага жаданьня моладзі, як гэта мела месца ў некаторых вакругах. Трэба памятаць, што турысцкі рух зьяўляецца адной форм нашай масавай працы.

Неабходна адразу распачаць рэгістрацыю—афармленьне ўсіх турысцкіх гурткоў, асобных маладых турыстаў, бо друкуемы намі сеньня матар'ял кажа аб тым, што інтарэс ёсьць, і пры ўмелым кіраўніцтве гэтым жаданьнем турысцкі рух прыносіць і прынясе вялікую карысьць як самой моладзі ў сэнсе яе аздараўленьня, а гэтак сама і дзяржаве—праз вывучаньне мясцовасьці—краю.

Надоечы адбылася ў Менску нарада па пытаньню аб турызьме, скліканая рэдакцыяй нашай газэты, якая выказалася за неабходнасьць утварэньня пры «Чырвонай Зьмене» міжведамсьцьвеннага бюро па накіроўваньню турысцкім рухам, выпрацоўкай форм пролетарскага турызму.

У хуткім часе гэта бюро распачне працу. Трэба, каб усе ячэйкі, райкомы, акругкомы комсамолу цесна зьвязаліся па ўсіх пытаньнях турысцкага руху з гэтым бюро, трэба, каб турысцкія гурткі дзяліліся з ім сваім вопытам працы (каб можна было перанесьці вопыт і ў іншыя гурткі), і ва ўсіх непаразуменьнях яны знойдзуць у ім параду як працаваць, як выкарыстаць, прыемна і карысна вольны летні час.

Гэтым мы паложым канец існуючаму да гэтых пор «брадзяжніцтву», якое ня прыносіць аніякае карысьці ні грамадзе, ні самому ўдзельніку.

Трэба стала ўзяцца за наладжаньне організаванага турысцкага пролетарскага руху.

Комсамол на будоўлі соцыялістычнай прамысловасьці.

(Да ўсесаюзнай конфэрэнцыі ЛКСМ).

Перад партыяй і профсаюзамі, комсамолам і ўсёй рабочай клясай стаіць асноўная задача—індустрыялізацыя краіны.

Індустрыялізацыя краіны ўжо пачалася, яна зьяўляецца фактам сёняшняга дню. Магутная Волхаўская электростанцыя імя Леніна, Днепрабуд, новыя фабрыкі і заводы, набудаваныя намі, — усё гэта толькі пачатак вялізарнай працы па індустрыялізацыі, па падняцьцю дабрабыту краіны, праз соцыялістычную, высокаразьвітую прамысловасьць.

Першыя нашы посьпехі на новым фронце зьявіліся вынікам таго, што масы рабочых і сялян, кіруемыя Комуністычнай партыяй, актыўна прынялі ўдзел у гэтым будаўніцтве. Комсамол павінен зараз ня толькі абараняць экономічныя інтарэсы моладзі і здавальняць яе культурныя запатрабаваньні, але ўцягнаць кожнага маладога рабочага ў конкрэтную, угодаёную працу па соцыялістычнаму будаўніцтву.

Ці вызначыўся ў гэтых адносінах комсамол?—Ён вызначыўся.

Зараз на аснове палепшанага экономічнага і культурнага становішча моладзі расьце яе політычная актыўнасьць, якая выяўляецца ў тым, што яна хоча атрымаць кваліфікацыю, што яна хоча вызначыць сабе месца ў прамысловасьці.

Пакідаючы ў асяродку сваёй увагі ўсю нашай экономічнай працы — абарону інтарэсаў працы моладзі, мы павінны, разам з тым, шчыльна падыйсьці да вырашэньня пытаньня аб удзеле моладзі ў будаўніцтве соцыялістычнай прамысловасьці.

Недарма гэтае пытаньне ў асяродку ўвагі ўсіх нашых організацый і пастаўлена на чарговай конфэрэнцыі саюзу.

Удзел моладзі ў соцыялістычнай прамысловасьці пачынае дае колечы праяўляцца.

У Маскве праходзіць цэлая паласа працоўных конкурсаў (выпярэдніцтваў). Ідэя конкурсаў належыць тав. **Сасноўскаму**. «У Вялікім Тэатры, — марыў ён,— рабочыя ўступаюць адзін з адным у працоўныя адзінаборствы. Конкурсы (выпярэдніцтвы) зацікаўліваюць моладзь сваёй сьвежасьцю, прымушаюць многіх стросьці з сябе прах хуліганства, дадуць магчымасьць накіраваць энэргію моладзі ў патрэбнае нам русло.

Амаль адначасова, практычна, меры журналіста Сасноўскага былі праведзены ў жыцьцё маскоўскімі комсамольцамі.

Сёньня ў нашай газэце мы зьмяшчаем вынікі вытворчага конкурсу маладых друкароў гораду Менску, які вельмі зацікавіў моладзь. Чытач ўгледзіць хуткасьць і якасьць працы маладых рук.

Маюцца факты, калі рабочая моладзь прымае актыўны ўдзел у кампаніях за рэжым экономіі, у працы вытворчых камісій і нарад, зьяўляюцца вынаходцамі.

Так, падымаючы сваю кваліфікацыю, зьберагаючы савецкія рублі і капейкі, дапамагаючы вытворчасьці сваімі вынаходжаньнямі і ўдасканаленьнямі, — комсамольцы практычна, на справе, а ня толькі на словах прымаюць удзел у вялікім соцыялістычным будаўніцтве.

Покуль гэта толькі адзінічныя прыклады працы нашых ячэек, некаторых організацый, але заўтра-гэтыя прыклады запаляць працоўным энтузыязмам усю рабоча-сялянскую моладзь нашай краіны.

Задача індустрыялізацыі краіны і ўдзелу моладзі ў ёй пастаўлена на чаргу дню. Дружна, як адзін, пад кіраўніцтвам партыі возьмемся за гэту справу! Посьпех забясьпечаны.

„Грошай не плаціць“

(Талочынскі раён, Аршанскай акругі).

Радка якая ячэйка нашага раёну вядзе працу па шэфству над флётам. Добры пачын зрабіла ячэйка гарбароў, якая выпісала марфлёцкую газэту «Балтыцкі Флёт», але бяда ў тым, што ніхто з комсамольцаў яе ня чытае.

Нават перапіскі з прымацаваным да нашага раёну маракам ніводная ячэйка не вядзе.

Шэфскія ўзносы за ўвесь час з 25-ці ячэек раёну ўнесьлі толькі 3. Халапіцкая ячэйка, пры абгаварваньні лісту РК аб шэфскіх узносах, вынесла прыблізна такую пастанову: «з прычыны таго, што ў комсамольцаў няма грошай—не плаціць». Інакш кажучы—ячэйка адмовілася ад шэфства над флётам. А шэфскія ўзносы ў нас невялічкія: усяго толькі па 2 капейкі з комсамольца ў месяц.

Міхась Зак

За выкананьнем дырэктыў партыі

Апошнія пастановы ЦК ВКП і ЦК КП(б)Б аб зьніжэньні цэн ставяць перад комсамолам і профорганізацыямі важнейшую задачу практычнага ўдзелу ў кампаніі па зьніжэньню цэн.

Кожная нізавая комсамольская і профсаюзная ячэйка павінна распрацаваць плян конкрэтных мерапрыемстваў у гэтай галіне на бліжэйшы пэрыод.

Кампанія па зьніжэньню цэн можа даць значныя вынікі толькі тады, калі шырокія рабочыя масы праявяць дастатковую ініцыятыву і ўстановяць кантроль над выкананьнем гаспадарчымі і гандлёвымі ўстановамі дырэктыў об зьніжэньні цэн.

Цэнтральны Савет профсаюзаў Беларусі ўжо разаслаў ліст усім нізавым профорганізацыям аб іх практычным удзеле ў кампаніі па зьніжэньню цэн.

На бюро Менскага акругкому ЛКСМБ таксама стаяла пытаньне аб удзеле комсамолу ў гэтай кампаніі.

Менскі акругком склікае нараду комсамольцаў—упаўнаважаных ЦРК і і комсамольцаў - прыкашчыкаў, на якой пытаньне аб удзеле комсамольцаў ў кампаніі па зьніжэньню цэн будзе падрабязгова абгаворана.

Хутка Менскі акругком ЛКСМБ пашле дырэктывы вясковым райкомам і ячэйкам па гэтаму пытаньню.

Р. Г.

Пад бокам Наркамгандлю...

Праўленьне Дзяржгандльбелу перадаецца суду.

Кампанію па зьніжэньню цэн афармляе Наркамгандаль. Сваімі шчупальцамі ён ахапляе ўсю Беларусь. Ён усё бачыць. Ён усё ведае.

Але...

Адным паверхам ніжэй Наркамгандлю разьмешчан Дзяржгандльбел—наша галоўная экспортна-імпортная організацыя.

Як выявіла РСІ, гэта організацыя ажыцьцяўляе толькі 52 проц. усяго завозу ў Беларусь. Чаму? Высокае камісійнае ўзнагароджаньне, неадпаведнасьць заказаў патрабаваньням гандлюючых організацый, закупка заграніцай недабраякасных тавараў і г. д.

Дзяржгандльбел на некаторыя тавары рабіў накідкі ў 200 і больш процантаў. Устаноўленыя Наркамгандлем цэны на мануфактуру парушаліся. Гандлёвыя выдаткі былі надзвычайна вялікія. За апошні год яны ўзрасьлі на 39 процантаў, у той час, калі звароты ўзрасьлі усяго на 14 процантаў.

Супрацоўнікам Дзяржгандльбелу жылося ня дрэнна. За апошні год зарплата вырасла з 286.000 да 463.000 рублёў. Штаты ў Дзяржгандльбеле раздутыя.

Рабоча-Сялянская Інспэкцыя пастанавіла:

За парушэньне дырэктыў аб рэжыму экономіі праўленьне Дзяржгандльбелу перадаецца дысцыплінарнаму суду.

Акрамя таго, прыняты шэраг пастаноў накіраваных к упарадкаваньню работы гэтага важнейшага дзяржаўнага органу.

Да адказнасьці! За каўнер—і да прокурора.

Дзевяноста сем спраў.

З пачатку праводжаньня кампаніі па зьніжэньню цэн Народнаму Камісару Юстыцыі перададзена 97 спраў аб асобах і організацыях, якія гэту кампанію падрывалі.

Большасьць парушэньняў у гэтай галіне падае на коопэрацыйныя організацыі.

Справы аб злосным нязьніжэньні цэн праходзяць у судовых інстанцыях у самы кароткі тэрмін.

Вось некалькі прыкладаў такіх спраў:

Зьявіўшыся ў Слуцку агент Міко энергічна прыступіў да закупкі мяса і адразу павялічыў цэны на гэты продукт. У некалькі дзён гэты агент канчаткова дэзорганізаваў мясны рынак.

Акркамгандаль сьняў яго дзейнасьць і ўзбудзіў хадайніцтва аб прыцягненьні Міко да адказнасьці.

Прокурору перададзена справа аб Полацкім аддзяленьні Белдзяржвыдавецтва, якое павялічвала цэны на канцэлярскія прылады. Аддзяленьне мела права рабіць надбаўку на цэны Белдзяржвыдавецтва ў памеры 25 проц.; замест гэтага цэны павялічваліся на 50 і нават 60 проц.

Пролетарскі суд не будзе „гладзіць па галоўцы“ тых, хто не выконвае дырэктывы партыі і Савецкай улады

Пытаньне на павестку дня.

Вясёлыя малюнкі.

Зьніжэньне... авансам.

У магазыне ТПО № 7 вісіць плякат „Цэны зьніжаны“.

Заходжу, пытаюся аб цэнах... Аказваецца, што ў суседнім магазыне шмат якія тавары каштуюць значна танней, чым тут.

— Чаму—кажу—ня гледзячы на плякат, няма ніякага зьніжэньня?

— Бачыце—адказвае прыкашчык—мы цэны зьніжаем заўтра, а плякат павесілі сёньня... каб заўтра не марудзіцца...

«Ластаўка вясны».

На Інтэрнацыянальнай вуліцы можна ўбачыць першую „ластаўку вясны“ — марожаніка. На яго возіку вісіць напісаны алоўкам плякат: „Цэны на маё марожанае зьніжаны“.

Цікава—колькі каштавала марожанае ў студзені месяцы?...

Буфэт «Культуры».

„Культура“ лічыцца агульна-даступным рабочым кіно-тэатрам. Калі 1000 чалавек у сярэднім бывае там кожны вечар. І гэта зразумела: білеты прадаюцца па зьніжаных цэнах...

Аднак „Культура“ не ўва ўсім зьяўляецца „агульна-даступным рабочым кіно“. Буфэт тут, як-бы з другога сьвету... Гэта як-бы самастойная дзяржава.

Вось прыклад: шклянка гарбаты тут каштуе 10 кап., у той момант, як такая-ж шклянка амаль ва ўсіх рабочых клюбах каштуе 3—5 кап.

Таксама тут павышаны цэны на яблыкі, піражкі, сытро і інш.

Мы ня ведаем, чым растлумачыць такое становішча. Мабыць Белдзяржкіно рыхтуе такім чынам кадр з фільму «як ня зьніжаюць цэны».

З. Г.

Супроць „цьвёрдалобых“!

Хто тармазіць справу?

Да гэтай пары мы ведалі толькі аб ангельскіх „цьвёрдалобых“ — паважаных панох консерватарах, лордах і г. д. Аказваецца, што „цьвёрдалобыя“ водзяцца і ў нас!

Аказваецца, што ў некаторых коопэратыўных організацыях сядзяць людзі з такімі цьвёрдымі ілбамі, што ніяк ня могуць уразумець самых простых рэчаў...

Нядаўна Наркамгандаль парашыў праверыць, як выконваюць месцы дырэктыву аб зьніжэньні цэн. Былі абсьледваны 3 акругі—„Віцебская, Слуцкая і Мазырская.

Што-ж выявілася?

Зьніжэньне цэн, праўда, праведзена, але... ёсьць поўная магчымасьць зьнізіць іх далей. Гэта чамусьці ня робіцца.

У Віцебскай акрузе б'юць шкло. 40 процантаў дасягае бой законнага шкла, які закупляецца нізавой коопэратыўнай сеткай. Як-жа зьнізіць цэны, калі галоўная ўмова для зьніжэньня—памяншэньне выдаткаў—ня выконваецца?

Цікава абстаіць справа з мануфактурай у Слуцкай і іншых акругах. Калі вясковы коопэратыў купляе мануфактуру на складзе тэкстыльсындыкату, дык усе накладныя выдаткі сумесна з накідкамі раўняюцца 8,8 проц. А калі гэту самую мануфактуру пакупаць у патрэбсаюзе — выдаткі дасягаюць ужо 14,2 процантаў.

Думаеце—усе купляюць у сындыкаце? Нічога падобнага! І патрэбсаюз без дзела ня сядзіць... бо нізавой сетцы «не загадалі яшчэ»—купляюць там, дзе танней.

Ня ўсюды выконваюць дырэктыву аб скарачэньні выдаткаў. Віцебскі акрсельсаюз на 70 проц. перавысіў норму выдаткаў, дапаленыя Наркамгандлем ВССР. Другія організацыі „не адстаюць“ у гэтых адносінах.

Шкло ў Віцебскіх коопэратывах

40% 60%

Вось некалькі фактаў аб некалькіх коопэратывах. А колькі фактаў засталося непрыкметнымі? А колькі коопэратываў, колькі гандлюючых організацый яшчэ не абсьледваны?

Ужо час паложыць канец бюрократычным адносінам да кампаніі па зьніжэньню цэн!

Патрэбны крутыя меры супроць „цьвёрдалобых“ з коопэрацыі!

Гр.

Галерэя „цьвёрдалобых“

Сягоньня ў нумары—шэсьць старонак.

Экзамін на колькасьць і якасьць

Вытворчыя вечары--сродак паляпшэньня кваліфікацыі.

Урачысты вечар прысьвечаны паляпшэньню вучнёўства і вынікам вытворчых выпярэдніцтваў у клюбе друкароў.

18-га сакавіка ў клюбе друкароў—вечар. Гэты вечар адлічны ад другіх вечароў, сьвяткуючых які-небудзь юбілей, ці рэволюцыйнае сьвята, дзе апрача дакладаў на вядомую ўсім тэму, бясконцых прывітаньняў як бы нічога больш і няма.

Першыя з першых: унізе—т. Бройдо, у гары—т. Каган Э.

Гэты вечар цесна зьвязан з працаю сяброў Саюзу Друкароў, гэта—кавалак жыцьця, непасрэднага ўдзелу ў вытворчасьці, гэта сьвята радасьці паляпшэньня працы, вядомых дасягненьняў.

І гэты іменна настрой адчуваўся, калі т. Рагоўскі, пасьля адчыніўшага вечар ад імя Цэнтральнага Праўленьня т. Фельдмана, пачаў прамову аб стане вучнеўства ў гор. Менску.

Моладзь—у вытворчасьць!

Моладзі ня лёгка выйці на шлях сталых рабочых. У даўнейшыя часы пры майстрох яны знаходзіліся на «пабягушках», ня мелі магчымасьці прыглядацца да сваёй работы. І гэты погляд бывае трымаецца і зараз. Нам трэба гэта выгнаць з нашага быту, зьвярнуць увагу на яшчэ большае паляпшэньне школ ФЗУ, на яшчэ большае паляпшэньне кваліфікацыі вучняў.

„Хто хутчэй і лепш набярэ?“.

Т. Карпоўскі апавяшчае вынікі выпярэдніцтваў па набору.

13-га сакавіка ў 10 гадзін раніцы былі падрыхтаваны вучні да выпярэдніцтваў.

Былі дапушчаны вучні IV-га і V-га разрадаў. У першых было заданьне па набору 4000 літараў у размер 6×10.

У другіх—набор пэтытнай табліцы з лікам літараў ня менш 6000. Каб вучні адчувалі сябе больш вольна, наглядаючыя непасрэдна не наглядалі за іх працай, а зрабілі гэта ў перапынку пасьля 2-х гадзін працы.

Малады вучань т. **Бройда** 4-га разраду пажадаў стаць на выпярэдніцтвы, якія праводзілі вучні V-га разраду. І аднак, ня гледзячы на гэта, кончыў першым сярод сваіх новых таварышоў па пятаму разраду. Ён набраў 6480 літараў за 2 з паловаю гадзіны, чыста і добра і якасьцю працы ня ўступіў-бы рабочаму 8-га ці нават і 9-га разраду. **Т. Гоберман**, прыступіўшы да працы пазьней (спазьніўся на выпярэдніцтвы) бязумоўна, здолеў бы заняць другое месца, каб у час стаў у працы. **Трэцяе** месца заняў т. Астрэйка і апошняе **Шуковіч**, вучань з працколектыву друкароў.

Сярод вучняў IV-га разраду адлічылася дзяўчына Элька **Каган**, набраўшая 4170 літараў у працягу 2 гадзін і 20 хвілін, зрабіўшы 3 памылкі карэктурнага характару.

Другое месца належыць Г. Кузінец—належны набор зроблен за 2 гадз. 15 хвілін, але з налічам 11-ці карэктурных памылак і адной граматычнай.

Рашэтаў—заданьне за 2 з паловаю гадзіны.

Першыя месцы атрымалі таварышы Бройда і Каган.

„Я—самы апошні“

Пазадзе мяне чую голас: «Я—самы апошні». Гэта тычыцца выпярэдніцтваў па пераплётнай справе. Чытаюць вынікі.

Ля выстаўкі.

Т. Барэнбаум,—вучаніца 4-га разраду перапляла дзьве кніжкі фармату 7 за адну гадзіну і 50 хвілін. За ёй скончыў т. Зарэцкі. Лапідус, пабачыўшы, што ў яго справа ня клеіцца вырва з ціскоў сваю працу, прадэманстраваўшы такім чынам сваю незадаволенасьць.

Сярод пяціразраднікаў першы Вайнштэйн заданьне перапалёту паўкантарскай кнігі выканаў за 2 г. 46 хв. Гэнар—за 3,25 хв. і Радашковіч за 4 гадзіны 50 хвілін. Гэта той, хто сказаў надоечы «Я—самы апошні».

Раздача прызоў.

т. Фальдман ад імя Цэнтральнага праўленьня раздае прызы.

Удзельнікі выпярэдніцтваў, выкліканыя ў прэзыдыум, адзін за адным атрымоўваюць прызы.

Першыя прызы—залатыя жэтоны належаць т. Бройдзе, Кагану і Барэнбауму.

Гобэрман, Кузінец, Рашэтаў і Вайнштэйн атрымоўваюць другія прызы.

Атрымаўшыя прызы адчуваюць сябе «гэроямі» сягонняшняга вечару.

Іх вітаюць тут і там паціскаюць рукі, твары гараць задорам. Т. Бройда ад імя вучняў упэўнівае сабраўшыхся ў тым, что маладыя рабочыя яшчэ больш прыложаць энэргіі да падняцьця дысцыпліны на вытворчасьці, яшчэ больш пакахаюць сваю працу.

Гэтак і надалей.

Такія дзелавыя сьвяты вытворчасьці патрэбна праводзіць і на далей. Бліскучы прыклад далі друкары. Вечар арганізаваны па ініцыятыве Менакругкому ЛКСМБ з Цэнтральным праўленьнем саюзу, пры актыўнейшым удзеле юнсэкцыі клюбу дасягнуў сваё мэты—паказаць, што моладзь на вытворчасьці расьце, што мы з кожным днём умацняем устоі нашай прамысловасьці.

Вечар паказаў вялікую вырасшую сьвядомасьць маладняка, ад якога можна чакаць патрэбнага кадру высокакваліфікаваных рабочых, патрэбных у той час, калі індустрыялізацыя краіны шырыцца з кожным днём.

Вечар скончыўся концэртнай часткай. Тутака ў клюбе была наладжана выстаўка усіх тых прац, заслужыўшых прыжы, якія праводзіліся на выпярэдніцтвах.

М. З.

Комсамолец! Чытай „Чырвоную Зьмену“.

Да тыдню КІМ'у.

Імпэрыялістыя рыхтуюцца задушыць кітайскую рэволюцыю.

За апошні год нацыянальна-рэволюцыйны рух у Кітаі зрабіў агромністыя посьпехі. Арміі Кантонскага ўраду разьбілі на галаву У-Пэй-Фу, цясьняць Сун-Чуан-Фана, занялі вялікую частку сярэдняга Кітаю і набліжаюцца да цэнтру кітайскай прамысловасьці і гандлю—Шанхаю.

Гэтыя посьпехі не даюць спакойна спаць Англіі, Амэрыцы, Японіі і іншым імпэрыялістычным дзяржавам. Усе яны да гэтага часу ўсялякім чынам эксплёатавалі працоўнае насельніцтва адсталага Кітаю. Мытніцы, пошта і тэлеграф, значная частка чыгуначных шляхоў, падаткі на цюцюн, соль знаходзіцца ў руках чужаземцаў, уклаўшых велізарныя фондкі ў прамысловасьць Кітаю. Адна Вялікабрытанія, пачынаючы з 1896 году, прадставіла Кітаю займаў на 110 мільёнаў фунтаў стэрлінгаў (каля 1 мільярду рублёў). Ёй належаць 35 проц. усіх чыгуначных шляхоў Кітаю, 35 проц. усёй здабычы вугалю ў краіне.

Зразумела, што імпэрыялістыя ня такта лёгка адмовяцца ад нявычэрпнаемых даходаў, атрымліваемых імі у Кітаі. А Кітайскі нацыянальны рух змагаецца супроць эксплёатацыі краіны патрабу[е] адмены прывелей чужаземцаў. Вось ч[аму] занепакоіліся і заварушыліся цяпер [ан]гельскія, амэрыканскія і іншыя кап[іта]лісты. Вось чаму насылаюць яны [сваё] войска ў Кітай, быццам, для «абаро[ны] сваіх грамадзян, а на самай справе [для] барацьбы супроць нацыянальна-рэволю[цый]нага ўраду. Зараз у Шанхаі знаходз[іцца] ужо каля 15.000 чужаземных салдат [(ан]гельцаў, французаў, японцаў, амэры[кан]цаў і італьянцаў), у тым ліку 10... ангельцаў. У кітайскіх водах плава[юць] дзесяткі чужаземных ваенных кара[блёў] (крайсэраў, падводных лодак, мінанос[цаў]). Дастаўляюцца самалёты і танкі. Імп[эры]ялісты рыхтуюцца задушыць кітайс[кую] рэволюцыю, так як яны спрабавалі [за]біць гэта ў 1918-20 г. г. і ў на... у Савецкай Расіі.

Адначасова узмацняюцца напад[кі з] боку капіталістычных краін на Са[вецкі] Саюз, які абвінавачваецца ў тым, што [ён] быццам, распальвае і падтрымлівае [рэво]люцыю ў Кітаі. Застрэльшчыкам у [гэтай] антысавецкай кампаніі зьяўляецца Ан[глія], нядаўна накіраваўшая нам злобную [ноту] з пагрозай разрыву дыпламатычных зн[осін].

Дапамога Кантону і Народным армія[м]

Некалькі малюнкаў дапамогі з боку Комсамолу.

Падрыхтоўваецца Паўночная Экспэдыцыя. Патрэбны камандзіры, політпрацоўнікі і абслугоўваючы пэрсонал. Комсамол дае сваіх таварышоў у ваенную школу Вампу, атрымаўшую сусьветную вядомасьць і зараз сярод курсантаў гэтай школы ня будзе нечаканым спаткаць комсамольца. Ёсьць таксама комсамольцы і сярод політпрацоўнікоў. Комсамолам быў арганізаваны ваены атрад моладзі, каля 1000 чалавек, які дапамагаў войскам Кантонскага ўраду. У шмат якіх частках кантонскіх войск ёсьць комсамольцы. Тыя часткі, дзе ёсьць комсамольцы, біліся гэроічна, асабліва пад Учанам і Іочоў. Покуль нельга яшчэ поўнасьцю расказаць аб тэй вялікай працы, якую зрабіў комсамол унутры Кантонскай арміі.

Пры пераходзе кантонскіх войск шмат якія вайсковыя часткі ворага пераход[зілі] на бок кантонскіх войск. У некат[орых] гарадох студэнцтва актыўна дапама[гала] кантонскім войскам. Гэта было так[сама] адным з вынікаў комсамольскай пр[ацы]. У Нанчан, Ханжоў і некаторых гар[адох] Фукіен працавалі таксама комсамол[ьцы].

Акрамя працы ў войсках і тылу [во]рага комсамол прыняў удзел у працы правядзеньню вайсковай падрыхтоў[кі] ўзброеньня рабоча-сялянскіх мас. У [час] падзей у 1925 годзе ў Кантоне, калі [рэ]акцыйныя Юнанскія войскі наладзілі [паўстаньне] супроць Кантонскага ўраду, у аднаўл[еньні] парадку ў горадзе прыняў удзел і [атрад] рабочай моладзі, сформіраваны па ін[іцы]ятыве комсамольцаў. Комсамольцы [пры]маюць удзел у організацыі атраду раб[очай] самаабароны ў шмат якіх гарадох, а [так]сама і вёсках.

Н—о[...]

Здарылася нябывалае.

Для аднаго чалавечага жыцьця гэта даўно, для історыі—гэта зусім нядаўна. Маленькі горад ля вусьцьця ракі Ян-Цзе-Цзян быў толькі кітайскім горадам. Брудны, з смуроднымі дамамі, з вулачкамі шырынёю ў палову нерагароджанага маскоўскага пакою, з гнілымі каналамі, беднасьцю, заўсёды гатовай распахнуць свае абыймаьні для халеры і чумы.

Прашло якіх-небудзь тры чвэрткі веку, і у кітайскім горадзе, у кітайскім Шанхаі, вырас яшчэ адзін, зусім не кітайскі Шанхай.

Другі Шанхай—гэта дарагая цацка. Дамы тут высокія і гордыя, вуліцы—шырокія і адпаліраваныя, поліцэйскія падцягнутыя і суровыя. Тут бязшумныя банкі і бясшумныя аўтомобілі.

А вечарам?—Вуліца купаецца ў ваг[ні]. Якія рэстараны, якія ігарныя дамы, [якія] франты?!

Гэта міжнародны, жывучы на асо[бых] правох Шанхай. Сюды зьвдзяць кап[італ]істыя з усіх краін сьвету за нажы[вай].

У другога Шанхаю свае законы, [свая] поліцыя, свой суд. Калі чужаземец з[абье] кітайца, дык забойцу будзе судзіць с[уд] сваіх людзей. Свой суд будзе міласьц[івы] да забойцы і суровы да памяці забіт[ага]. Калі чужаземец не заплаціць кітайцу, справу будзе разглядаць таксама свой [суд].

У першым Шанхаі насельніцтва [пе]равазіла за мільён, у другім яго [каля] 30 тысяч.

Гэтыя 30 тысяч забудавалі Ша[нхай] фабрыкамі, забілі Шанхайскую прыс[тань] сваімі караблямі. Ангельскія, японс[кія], амэрыканскія, францускія сьцягі.

Багаты другі Шанхай. Бо нідзе н[ямашака] такіх дзяшовых рабочых, як на кудо[ў] чужыне. Як ён цярплівы, гэты кіта[йскі] народ, які ён без наракальняў! А [калі] гаецца адзін, стоячы па 16 гадзін [ля] варштату,—дык голад заўсёды выпіх[не на] заставшагася варштату мільён другіх.

Трыццацітысячны Шанхай чужы[ня] жыве, багацее, танцуе, гуляе, як і р[аней].

Першы Шанхай зрабіўся непазн[ав]емым. Ён бурліць ад бунту. Ён [з]страшнае для пануючага чужынца с[лова] «забастоўка», чаго да гэтых пор [не] ведаў.

На першаму знаку дружна спыня[юцца] фабрыкі. Стотысячны натоўп высыпа[е на] вуліцу. Тады бляднеюць у другім Ша[нхаі], тады там правяраюць свае аружжа, [рых]туюцца да абароны.

Два гады назад здарылася нябыва[лае]. У парку другога Шанхаю, куды р[аней] не прапушчалі сабак і кітайцаў, аба[ве]шылі кітайскія ткачы гарэзна заняп[лі] лаўкі. У гэты дзень людзі другога Ш[ан]хаю не адважыліся паказацца на да[ро]жках парку.

З таго часу першы Шанхай зра[біўся] яшчэ больш бунтоўным. К гораду [пры]ходзяць з поўдню новыя людзі. І [час] зусім ужо недалёка. Зноў спыня[юцца] фабрыкі, зноў суровым робіцца на[строй]. Нельга яго вічым запужаць—ні кон[ты]тальнай поліцыяй, ні аплачваемымі [дру]гім Шанхаем генэраламі, што ўтык[аюць] частаколы галовамі бунтаўшчыкоў.

Першы—кітайскі,—Шанхай пра[вя]яле свае правы.

М.

Кітайская рэволюцыя наступае.

— Пасьпяхоўны адпор белагвардзейцам у провінцыі Шэнсі і Хэнань адцягвае іх ад ваенных опэрацый навакол Шанхаю.—З трох бакоў вядзе наступленьне на Шанхай нацыянальная армія.—У Шанхаі новая забастоўка. —Сьцяг рэволюцыі хутка падымаецца над усім Кітаем.

За апошні час ваенныя падзеі ў Кітаі шырока разгарнуліся.

Галоўныя ваенныя опэрацыі адбываюцца ў трох раёнах: у провінцыі Шэнсі, Хэнані і навакол Шанхаю.

У Шансі і Хэнані наступаюць белагвардзейскае войска мукдэнскага генэрала Чжан-Цзо-Ліна ў колькасьці 50.000 і Шандуньскае войска. Яны занялі важнейшыя пункты на поўнач ад Жоўтай рэчкі і спрабавалі заняць Чэнчжоў і Кайфынь, каб забясьпечыць сабе чыгунку, якая перарэзвае тут Кітай з захаду на ўсход. Мукдэнцам і шандуньцам тут процістаіць армія Фын-Юй-Сяна і ўзброеныя сілы мясцовых кіраўнікоў і генэралаў усяго каля 150.000, ранейшых прыхільнікаў У-Пэй-Фу, разьбітага нацыянальна-рэволюцыйнай арміяй і перашоўшых на бок нацыянальнага ўраду. Гэтым узброенным сілам Кітаю, якія пачынаюць свае вызваленьне, ужо тыдней два таму ўдалося стрымаць націск мукдэнцаў і адбіць іх ад Чэнчжоў, якую перамогу адсьвяткавалі тысячнымі народнымі дэмонстрацыямі ў цэлым шэрагу мясцовасьцяй, у тым ліку ў сталіцы суседняй правінцыі Шэнсі-Тай-Юань-Фу. Кіраўнік гэтай правінцыі генэрал Эн-Сі-Шан ужо пачынае схіляцца на бок нацыянальнага ўраду і вядзе перамовы з Фын-Юй-Сянам аб свайм далучэньні да яго. Пасьпяхоўны адпор, які аказваецца мукдэнцам у Шансі і ў Хэнані, не дае магчымасьці Цжан-Цзо-Ліну прасоўвацца на поўдзень і адцягвае сілы белагвардзейшчыны ад ваенных опэрацый навакол Шанхаю.

Нарэшце мукдэнцы занялі Чэнжгоц, але гэта значыць, што іх становішча яшчэ больш пагоршваецца, бо ім прыдзецца мець справу з жывымі сіламі народна-рэволюцыйнай арміі.

Ля Шанхаю нацыянальная армія ў колькасьці 40.000 разьбіўшы армію Сун-Чуан-Фана і маючы зараз сваім ворагам кіраўніка Шандуня Чжан-Цзун-Чана, які замясьціў Сун-Чуан-Фана, вядзе наступальныя опэрацыі на трох напрамках.

Гэты пасьпяхоўны абходны рух нацыянальнае арміі прымушае шандуньцаў да адступленьня з Шанхайскага раёну: галоўны штаб шандуньцаў перанесены з Шанхаю ў Чжан-Цзоў—у 80 кілёмэтрах на поўнач ад Сучжоў.

Толькі гэтымі днямі нацыянальная армія разьбіла Сун-Чуан-Фана, а цяпер тое-ж самае пагражае і Чжан-Цзун-Чану, войскі якога могуць папасьці ў лавушку.

У самым Шанхаі распачалася новая забастоўка. і працягнецца яна да таго моманту, калі нацыянальная армія канчаткова пераможа на фронце.

Як відаць з гэтага абгляду, перавес і посьпехі нацыянальнае арміі бязумоўны: на фронце Шэнсі-Хэнан яна з посьпехам пры падтрыманьні мясцовага жыхарства стрымлівае наступленьне мукдэнцаў, а на Шанхайскім фронце вядзе дасканалую наступацельна-абходную опэрацыю, якая павінна будзе вырашаць у недалёкай будучыне лёс Шанхаю.

Справа ў тым, што падзеі разгортваюцца куды шпарчэй, чым мы гэта часам дапушчаем. Разглядаючы ўвесь ход кітайскай рэволюцыі, нам абавязкова трэба перамяніць у сабе той настрой, які ўкараніўся ў шмат каго з нас, што кітайцы наогул народ адсталы, політычна слабы, някультурны, неразьвіты, жоўтай расы, які не здолее на што небудзь вялікае, самастойнае.

Рэволюцыйны рух у Кітаі нас павінен пераканаць у тым, што сілы кітайскай рэволюцыі, яе пралетарскай магутнасьці вельмі вялікі. Мы возьмем у прыклад тую забастоўку, якую організаваў пролетарыят у Шанхаі дзеля таго, каб дапамагчы наступаючай рэволюцыйнай арміі. Ня гледзячы на тое, што рэакцыйныя генэралы шмат сцяля забастоўшчыкаў павешалі і растралявалі, усё-ж магутнасьць забастоўкі ня была зломлена. Яна спынілася толькі тады, як стала ведама, што кантонцы ў лобавую атаку на Шанхай ня пойдуць, а зробяць абходны манэўр.

Пасьля гэтага як пачаліся бойкі ў провінцыі Анхоў у напрамку на Нанкін, забаставалі чыгуначнікі Шанхай—Нанкінскай чыгункі, каб перашкодзіць перавіданьню рэакцыйных войск.

Сілы рэволюцыі яшчэ павялічваюцца тым, што зараз ужо амаль ўвесь флёт Цэнтральнага (Пэкінскага) Кітайскага ураду далучыўся да нацыянальна-рэволюцыйнай арміі.

Апошнія весткі паведамляюць, што рэволюцыйная армія па ўсяму фронту перайшла ў наступленьне, якое разгортваецца з вялікім посьпехам. Шанхай будзе ўзяты—гэта бясспрэчна, а значыцца да рэволюцыі далучацца новыя дзесяткі тысяч Шанхайскага пролетарыяту, якія разам са ўсімі кітайскімі працоўнымі выкінуць з Кітаю мілітарыстых і імпэрыялістых. Тады чырвоны сьцяг рэволюцыі будзе падняты ня толькі ў Кантону, але і ва ўсім Кітаі.

Л. КАПЛАН.

„Слова“ мае Аршаншчына

(Да ўсебеларускай пераклічкі)

Сходы без... дакладчыкаў.—Гурткі краязнаўства

Рыхтуецца генэральны агляд організацыі

На 30-е сакавіка выклікаем Калінінскую акруговую організацыю.

Конкрэтнае кіраўніцтва.

(Аршанская організацыя ЛКСМБ).

Узяліся за пляны.

Ні воднага слова „ўзмацніць" „падштурхнуць" „паглыбіць" і інш. у плянах і рэзолюцыях ячэйкі, біць на конкрэтнасьць і частнасьць ў працы—вось была дырэктыва апошнего пленуму АК.

І зараз амаль што ўсе ячэйкі гэту чарговую задачу зразумелі. У сваіх плянах яны выпячваюць 3 асноўных моманты: якая праца праводзіцца, ці пытаньне ставіцца, тэрмін і каму даручана. Гэта ўжо дае сябе адчуваць ў сэнсе большага ўцягненьня ўсіх сяброў бюро ці камісіі ў практычную працу, бо кожны з іх к вызначанаму тэрміну мае конкрэтнае даручэньне.

Нарады актыву.

Праведзена шэраг нарад актыву па асобным пытаньням, галоўнае з іх: шырокая нарада актыву па пытаньням практычнага ўдзелу ячэек у праведзеньні рэжыму экономіі, зьніжэньню розьнічных цэн, барацьбы з бюрократызмам.

Нарада падагуліла маючыся вопыт. На грунце яго РК зараз распрацоўвае далейшыя мерапрыемствы практычнага ўдзелу ячэек у вытворчых нарадах, экономічных і крамных камісіях.

Нарада актыву па пытаньню пастаноўкі агітацыйнай працы ў ячэйцы, галоўным чынам завастрыла ўвагу на вопыце правядзеньня саюзнага дню. Як вопыт высунута правядзеньне ў больш моцных ячэйках сходаў без дакладчыкаў. Высунута таксама задача стварэньня і організацыйна пачынае афармляцца агітколектыў, які мэтодычна падрыхтуе кадр ячэйковых агітатараў-дакладчыкаў.

У бліжэйшы час намечана правядзеньне нарады комсамольцаў-гарсаветчыкаў.

Да ўдзелу радавых комсамольцаў.

Генэральнае абсьледаваньне ўсёй організацыі праводзіць акругком сумесна з раённымі камітэтамі. Будуць абсьледаваны 23 ячэйкі і 2 вайсковых групы.

Да абсьледаваньня прыцягнуты 5 працаўнікоў АК, 10 РК, 16 сакратароў ячэек і інш. актывістыя ўсяго 69 чал.

Кожную ячэйку абсьледуе камісія з 3-х чалавек: ад акркамісіі, сакратара іншай комсамольскай ячэйкі і прадстаўніка партячэйкі.

Мэтод абсьледаваньня азнаямленьня з становішчам ячэйкі, шляхам гутарак з асобнымі комсамольцамі, беспартыйнымі, на бюро з прысутнасьцю актыву, на сходзе ячэйкі.

Па менш „пісаніны" доўгіх вынікаў на ячэйцы, а больш практычных указаньняў, вось высунутая перад кожным абсьледавацелем задача.

Такім чынам, гэты масавы паход ў ячэйкі, пераклічка вопыту працы паміж ячэек, практычная ім дапамога прасуне ўперад справу ажыўленьня працы.

Л. Х—к.

...І без „міжнародных унутранасьцяў“.

Замест пяці—дзьве гадзіны.

За тыдзень да сходу ячэйкі, бюро апавясьціла абвестку:

1) „Аб рэжыме экономіі ў нас і зьніжэньне цэн" (дакладчыка ня будзе, толькі спрэчкі).

2) Бягучыя справы.

— Забаўна кажуць хлапцы чытаючы абвестку.

— Як гэта без „Міжнародных унутранасьцяй"?

Першы раз.

Цікава, а ёсьць аб чым пагутарыць—бо пасьля дакладчыка спаць, а не гаварыць жадаеш.

Субота. Вечар. Ячэйка ўся ў зборы, шмат беспартыйнай моладзі.

Пару сьпеваў пад гармонь да сходу, пяюць усе... Весела і час бяжыць няўгледзіш.

Застуджаны, сіплы голас сакратара ячэйкі: „Увага!.. дзеля вядзеньня сходу і г. д.".

— Хто жадае выказацца? Паўсотні рук замігалі над галовамі і цэлы натоўп выклікаў з 8 гукаў (дай слова)...

— „Слабая ўвага кавачных камісій" „бываюць перашкоды ў 100 проц. загрузцы прадпрыемства, адсюль меншы выраб і большая сабекаштоўнасьць"... „Часьцей пытаньні гаспадарчага і мясцовага характару, няма малады рабочы—трэба не палохацца, а ўскрываць і зьнішчаць тормазы па паляпшэньню якасьці продукцыі, трэба шчыльнейшым зрабіць працоўны дзень"...

Шмат дзелавых, разважных прадуманых заўваг зрабіла моладзь па першаму пытаньню.

Кожны выступае прадумана загадзе, яшчэ за тыдзень, прыглядзіўшыся дзе „трашчыць, а дзе добра справа абстаіць".

Заключнае слова бярэ запрошаны на сход таварыш, ведаючы гэтую справу. Падагуліў думку моладзі, адзначыў памылкі ў прамовах некаторых таварышоў і ўсім стала ясна важнасьць пытаньня і задачы па ажыцьцяўленьню яго.

Замест траты часу на паўтарагадзінны да нудоты сухі даклад у гэты працяг дзелавіта і з карысьцю вырашылі пытаньне.

Гэты пробны сход цягнуўся каля 2-х гадзін (дзіва), замест 4-5-ці, толькі 2).

Практыкаваньне такіх сходаў па некаторым пытаньням мае ня толькі значэньне як сход які праходзіць у працягу 2-х гадзін, а адвучае моладзь ад „балталогіі", выклікае актыўнасьць ва ўсіх прысутных і раней чым зьявіцца на сход прымушае ў некаторай ступені і падрыхтоўкі ад усіх (бо ўсе дакладчыкі).

Крумкоў.

Комсамольцы ў коопэрацыі.

(Круглянскі раён).

Коопэрыраваньне сялян ішло праз пастаноўку дакладаў аб коопэрацыі на сходах ячэйкі, сялянства, на культднях растлумачаньне ільгот. Акрамя гэтага, даваліся дырэктывы асобным комсамольцам праводзіць індывідуальную працу па ўцягненьню сялян пайшчыкамі.

Вынік гэтай працы наступны: ячэйкі Цяцерынская, Круглянская, Камсеніцкая коопэрыравалі двары комсамольцаў на 100 процантаў.

Наогул па раёну коопэрыравана больш 80 процантаў комсамольскіх двароў.

Цаліно.

Вывучаем свой край.

— У Лядненскім і Талочынскім раёнах комсамольцы актыўна ўдзельнічаюць у краязнаўчых таварыствах.

— Друцкі гурток краязнаўства сабраў каля 500 слоў для складаньня слоўніка жывой беларускай мовы.—Комсамольцы дасканала вывучаюць экономіку і тэрыторыю двух вёсак.

(Лядненскі раён)

Разгортваньне працы па вывучэньні нашага краю ў нашым раёне ідзе пасьпешна.

Некаторыя ячэйкі цалком уваходзяць сябрамі краязнаўчага таварыства. Наш удзел у працы ацаніла Акруговае Т-ва краязнаўства і АК ЛКСМБ. За гэты час Лядненскім раёнам сабрана шмат слоў жывой народнай гаваркі больш, чым ва ўсіх раёнах разам узятых.

Акрамя гэтага, праз мясцовую газэту і непасрэдна ў т-ва паведамляна аб розных каштоўных знаходках як жалезная руда, каменны вугаль і некаторыя археолёгічныя (дагістарычныя) помнікі.

Ул.

ТАЛАЧЫНСКІ РАЁН.

У цяперашні час па нашаму раёну налічваецца каля 100 членаў краязнаўчага таварыства. Організованы 2 гурткі краязнаўства на вёсцы.

Комсамольцы прымаюць актыўны ўдзел у працы гэтых гурткоў.

Друцкая і Навасельская комсамольскія ячэйкі цалком уступілі ў краязнаўчыя гурткі.

Комсамольцы-краязнаўцы зрабілі вялікую працу па складаньню слоўніка жывой Беларускай мовы. Адзін толькі Друцкі гурток сабраў каля 500 слоў. Гурткі таксама зьбіраюць народныя сьпевы і паговоркі.

З дапамогаю комсамольцаў раённае краязнаўчае таварыства зараз прыступае да дасканалага вывучэньня вёсак: Друцк і «Новае-Сяло» і да апісаньня экономікі і тэрыторыі раёну. Гурткі займаюцца па выпрацаванаму праўленьнем таварыства пляну. Кожны раз на месца заняткаў выяжджае прадстаўнік праўленьня таварыства.

Нядаўна з'організаваўся краязнаўчы гурток пры беларускай сямёхгодцы, у якім таксама шмат комсамольцаў.

Мала толькі ўдзельнічаюць мястэчковыя рабочыя хлопцы ў краязнаўчай справе.

Міхась Зак.

Гармонік разбудзіў моладзь.

Пасьля першага конкурсу гарманістых сталі організоўвацца гурткі гарманістых, струнныя оркестры.

Трэба праводзіць конкурсы ў сельсавецкім маштабе.

Прашоўшы конкурс падкрэсьліўшы недахопы (галоўным чынам—беднасьць рэпертуару) даў належнае ўказаньне гарманістым, як яны павінны скарыстоўваць сваю гармонь і як ім трэба далей іграць.

Усе гарманістыя, якія былі на конкурсе, сумелі апраўдаць сваю ролю, як гарманістыя-грамадзяньнікі.

Т. Гудаў, які атрымаў першую прэмію, адолеў ужо на сваёй ініцыятыве правесьці конкурс у сельсавецкім маштабе.

Як у Аршанскім раёне, так і Копыскім, конкурсы далі значныя вынікі. На адным конкурсе ўдзельнічала 30 гарманістых, а на другім—18.

У Копыскім раёне пасьля конкурсу організаваўся струнны оркестр.

У Баранскім сельсавеце Аршанскага раёну організаваўся гурток гарманістых.

Наогул хваля конкурсу ў Аршанскай акрузе пракацілася па ўсіх раёнах, узварушыўшы цікавасьць моладзі.

Саміх гарманістых гэта справа таксама вельмі зацікавіла.

Гарманістыя, быўшыя на конкурсах—ужо не замыкаюцца ў сваіх хатах, а дапамагаюць комсамольскім ячэйкам праводзіць культдні сялянскай моладзі.

Аб вечарах самадзейнасьці, аб комсамольскіх вечарох і чытках газэт у хаце-чытальні,—аб усім гэтым нам пішуць гарманістыя акруговага конкурсу з Аршанскага раёну, Копыскага, Дубровенскага, Талочынскага і Круглянскага.

Такім чынам, энэргічнае начынаньне Аршанскай комсамоліі дало належныя вынікі. Пастаўленыя задачы прыцягнуць гармонь на службу комсамолу, значна вырашаны. У далейшым неабходна гэтыя конкурсы праводзіць ня толькі ў раённых маштабах, але і ў сельсаветах.

В. Крышыцкі.

Працуюць на справе.

У горадзе Воршы організавана 8 авіяхімкаманд, якія праводзяць сталую працу. Гэта-ж самае мы маем і ў некаторых раёнах (як у Дрыбінскім).

У горадзе і ў раёнах (Горкі, Дрыбін, Коханава) організованы стралковыя гурткі, якія ўжо паказалі сваю працу на праведзеных выпрадніцтвах.

Узімку быў адчынены ледзяны каток, у горадзе організованы хакейныя каманды.

Ледзяныя каткі працавалі і ў раёнах (Дубровенскім і інш.). Праведзены лыжныя выпрадніцтвы, спаборніцтвы па цяжкай атлетыцы і іншыя паказальныя выступленьні па зімовых спортыўных гульнях.

Усе гэтыя новыя формы ў фізкультурнай працы далі пэўную долю ў замацаваньні і пашырэньні фізкультурнае працы, таксама вызначылі тэхнічныя дасягненьні па зімовым відам.

Адны стралковыя сарэўнаваньні і хакейныя каманды прыцягнулі да сябе вялікую ўвагу сяброў профсаюзаў. Апошнія разам з моладзьдзю прымалі ў іх актыўны ўдзел.

Пры большасьці раёнаў акругі створаны групы актыву.

Ясквіч.

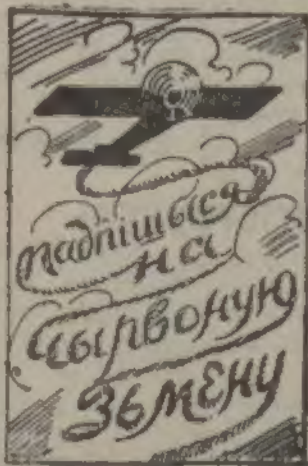

На ПЕРАВЫБАРЧЫХ сходах

Моладзь дадае у наказ шэраг сваіх запатрабаваньняў

—Маладыя чыгуначніцы просяць даць большую магчымасьць дзяўчыне паступіць на працу.

Гарсаветы перабраны.

Ад комсамольцаў-дэпутатаў патрабуем жывой справы.

Як справаздачная, так і перавыбарчая кампанія ў гарадзкія Саветы скончылася. Весткі з месц, тыя карэспондэнцыі, што друкаваліся ў нашай газэце, сьведчуць, што ў сёлетніх перавыбарах гарадзкіх саветаў **рабочая моладзь Беларусі прымала актыўны ўдзел**.

Зразумела, там дзе падрыхтоўчая кампанія была лепш праведзена комсамольскай ячэйкай—там і актыўнасьць была большая.

Моладзь побач з дарослым рабочым давала ацэнку працы Гарсаветаў, і выстаўляла ў наказы свае запатрабаваньні.

Нашым гарадзкім комсамольскім ячэйкам неабходна будзе кожнай паасобку падвесьці сталыя вынікі гэтай кампаніі. Пры падвядзеньні вынікаў неабходна будзе сур'ёзна аднесьціся да справы—ускрыць усе памылкі, усе дасягненьні ячэйкі, ускрыць **прычыны** гэтых памылак, каб у будучай перавыбарчай кампаніі мець пад рукою **запісаны** вопыт гэтае галіны працы комсамольскай ячэйкі. Гэтак-жа стала, гэтак-жа сур'ёзна трэба будзе падвесьці вынікі ўдзелу моладзі ў кампаніі і нашым гарадзкім комсамольскім райкомам.

У гарадзкія саветы абрана дэлегатамі шмат прадстаўнікоў моладзі. Нам трэба стварыць для іх спрыяючыя ўмовы працы, разгрузіць ад часткі іншых саюзных (ячэйкавых) абавязкаў, паставіўшы іх асноўнай комсамольскай нагрузкай—**актыўны ўдзел у працы Гарсавету**, бо вопыт мінулага году, выяўлены на нарадзе менскіх комсамольцаў-гарсаветчыкаў, яскрава паказаў, што з-за перагружанасьці яны не маглі актыўна ўдзельнічаць у працы гарадзкіх саветаў.

З другога боку, комсамольскім ячэйкам неабходна будзе ўважліва правяраць удзел дэпутатаў ад моладзі, ставячы іхнія справаздачы аб працы ня толькі перад выбарчай кампаніяй (як гэта навіралася ў гэтым годзе), але і ў працягу ўсяго году.

А разам з гэтым, гарадзкім райкомам комсамолу трэба будзе «**завесьці ў моду**» рэгулярнае скліканьне нарад комсамольцаў-гарсаветчыкаў, праз якія **конкрэтна кіраваць іхняй працай.**

Нарады дадуць магчымасьць комсамольцам-гарсаветчыкам бліжэй падыйсьці да пытаньняў, адносна іхняга ўдзелу ў працы гарсавету, дадуць магчымасьць бліжэй пазнаёміцца з становішчам гарадзкое гаспадаркі, дадуць магчымасьць пазнаць законы адносныя гарадзкога самакіраўніцтва, набліжаць іх да жывое справы.

Патрэбы гарадзкіх выбаршчыкаў чотка ўпісаны ў наказах, у дадатках да іх. Наказы з дадаткамі—гэта патрэбы кожнага гораду. Кожнаму дэпутату ад моладзі трэба быць добра знаёмым з гэтымі патрэбамі, і ў працэсе ўсяе працы гарадзкога савету настойліва дамагацца правядзеньня іх у жыцьцё. Асаблівай увагі з боку маладых дэпутатаў патрабуюць тыя пункты, у якіх выстаўлены запатрабаваньні моладзі.

Ад дэпутатаў-комсамольцаў мы патрабуем—**жывой справы**. Ад гарадзкіх комсамольскіх райкомаў—**жывога, конкрэтнага кіраўніцтва**.

Б.

З шасьці абраных—два комсамольцы.

(Мясцком Службы Цягі ст. Менск, Зах. чыгункі).

— Уводы электрычнасьці павінны рабіцца за лік электрастанцыі, бо існуючая дарагоўля уводаў не дае магчымасьці рабочаму карыстацца электрычнай лямпачкай.

— У мэтах санітарыі і гігіены у рабочых раёнах далёка за горад вывозіць сьмяцьцё, нячыстоты. Бо як падыходзіць лета, смурод разносіцца на акраінах гораду.

— Задаволіць рабочыя раёны культурнымі ўстановамі—клюбамі,—зьвярнуць увагу на дабрабыт акраін.

—У чыгуначным раёне пабудаваць спортпляцоўку.

—Каля вакзалу, на месцы піўной, пабудаваць будынак для кооперативу.

—Разгарнуць грамадзкія працы у горадзе з мэтай ліквідацыі беспрацоў'я.

—Гарадзкія бальніцы і амбуляторыі павінны абслугоўваць і чыгуначнікаў.

Вось гэткія дадаткі да наказу былі зроблены на выбарчым сходзе. Моладзі на сходзе было 150 чалавек. Моладзь уносіла у наказ свае патрэбы побач з дарослымі чыгуначнікамі.

А ў часе выбараў, з шасьці абраных,—два косамольцы комсамолец Адашчык і комсамолка Дашкевіч.

Мікола Крук.

Адчыніце вячэрні унівэрсытэт!

(У камхозе і акруговым выканкоме).

Прысутнічалі на выбарах усе выбаршчыкі.

Наказ быў выслуханы спакойна, уважліва.

Унесены дзьве важных папраўкі моладзьдзю:

— Утварыць вячэрні рабочы унівэрсытэт.

— Павялічыць сетку вячэрніх школ.

Сход насіў ацэньне строга дзелавога абгаварэньня жыцьцёвых пытаньняў.

Пуд

Дзецям—добрага малака!

(Са сходу жанок дрэваапрацоўшчыкаў).

Наказ разьбіралі па пунктах.

Абаранялі інтарэсы дзяцей. У наказ унесен шэраг дадаткаў:

— Утварыць адзяленьні цэнтральнай малочнай на акраінах для дзяцей рабочых.

— Прыём па дзіцячых хваробах пры амбуляторыях.

— Неабходна майстэрня для беспрытульных.

Апроч таго, па **заяве моладзі** наказ дапоўнен пунктам **аб павялічэньні ліку дзіцячых садоў і пляцовак.**

М.

Забараніць вечарынкі з выпіўкай

(Менск, Жылсаюз).

Вакол наказу прайшло шмат спрэчак, якія акругілі яго каштоўнымі папраўкамі.

А сярод іх і «маладзёжныя»:

— Палепшыць харчаваньне ў дзіцячых дамох.

— Забараніць на акраінах вечарынкі і панажоўшчына хутка згіне.

Верас.

Увага асьвеце!

(Менск, скатабойня)

Для моладзі галоўнае асьвета, таму наказ папоўніўся дадаткам:

— Прыняць крокі новаму Гарсавету да паляпшэньня якасьці навучаньня у 7-годках.

І яшчэ:

— Неабходны самыя радыкальныя меры супроць хуліганства і простытуцыі.

І зразумела. Рабочая моладзь ачнулася, яна вымагае асьветы.

Л—аў.

Беспрацоўе параджае простытуцыю.

(Менскі вузел, Заходн. чыгункі)

Сабраліся на выборчы сход жонкі чыгуначнікаў, дочкі.

Запатрабаваньні свае ўважліва ўпісалі ў наказ.

— Нам трэба павялічыць лік ясьляй. Палепшыць іхняе становішча, бо і дагэтуль там клапы...

— Гарсавет павінен будзе адчыніць раённыя дзіцячыя амбуляторыі.

— Трэба Гарсавету выдаць такі загад, які-б забараняў дзецям наведваць кіно-карціны са шкодным для дзяцей зьместам.

— Даць большую магчымасьць дзяўчыне паступіць на працу, бо беспрацоў'е сярод дзяўчат выклікае гандаль сваім целам.

Уважліва падыходзіць да звальненьня маладых дзяўчат з працы.

З 400 прысутных жанчын—дзяўчат было 158.

Маладая чыгуначніца.

Як дармова паехаць у Ленінград?

КОНКУРС НА РАСПАЎСЮДЖВАНЬНЕ „ЧЫРВОНАЙ ЗЬМЕНЫ“.

МЕНСК-ЛЕНІНГРАД-ВОЛХАЎБУД-КРАНШТАТ!

Ячэйкі за працу!

Абвяшчаецца конкурс на распаўсюджваньне газэты **„Чырвоная Зьмена“**.

Умовы:—неабходна сабраць у сакавіку і красавіку месяцы ня менш 45 трохмесячных падпішчыкаў на «ЧЫРВОНУЮ ЗЬМЕНУ», пры чым **прэміі выдаюцца тым**, хто зьбярэ найбольшы лік трохмесячных падпішчыкаў.

У конкурсе могуць удзельнічаць, як ячэйкі цалкам, так і ўпаўнаважаныя па друку і асобныя комсамольцы.

Падпіска і грашовыя сумы ўдзельнікаў конкурсу павінны накіроўвацца **выключна** ў кантору Выдавецтва **„Чырвоная Зьмена“** (Комсамольская вул., д. № 25).

Прэміі:—6 дармовых месц (уключаючы білет на чыгунку, яду, наведваньне музэяў, тэатраў і г. д.) у надыходзячай у **маі экскурсіі** па маршруту—**Менск—Ленінград—Волхаўбуд—Краншрат**.

Сьпіс атрымаўшых прэміі будзе апублікованы ў газэце **„Чырвоная Зьмена“** ў першых лічбах мая.

Малады турысты—у дарогу!

Турызм аздаровіць моладзь, дапаможа вывучыць наш край.

Будзем „хадзіць“.

(З нарады па турысцкаму руху).

Тут былі і піонэры, і школьнікі, і рабочая моладзь, і пэдфакаўцы, фізкультурнікі, «юнаты» і ніхто-б не сказаў паглядзеўшы на іх, што гэта турыстыя, турыстыя, якіх можна ўбачыць на малюнках: у клетчатым паліто, у «брыджах», у кепцы з біноклем цераз плячо і слуга, які носіць яго чамоданы і дапамагае ўзьбірацца на невялічкі бугарок... Гэта былі ўсе маладыя прагнучыя бачыць, ведаць, «намацаць», як гэта метка сказаў адзін з іх і перадаць, падзяліцца, расказаць сваім... апісаць для ўсіх.

Некаторыя ўжо «хадзілі».

— Я ў мінулым годзе хадзіў па Беларусі, бачыў шмат чаго прыгожага і цікавага, але хадзіў без кіраўніка, без пляну, без карты... Зараз на гэтую нараду мы ўкладаем вялікія надзеі.

Стрыжнем нарады было пытаньне «куды ехаць»?.

На гэтае пытаньне большасьць амаль казалі прыкладна так:

— Давайце ня будзем покуль карабкацца на крутыя горы Каўказу... ці любавацца сінім морам Крыму... Нам важны і цікавы «кругасьветныя» вандраваньні па нашай Беларусі... Ёсьць што паглядзець і ў нас... Дапаможам вывучэньню нашай краіны, умацуем сувязь з сялянствам, загалім нашы целы, выпытаем нашу вынослівасьць, злучым «прыемнае з карысным», але... гэта ня значыць, што мы будзем абмяжоўвацца толькі Беларусьсю! Не! З часам пабудзем і на Каўказе і ў Крыму... А цяпер давайце маршруты, карты, указаньні—лета надыходзіць!

Усё гэта кажа за тое, што нарада стала на правільны шлях. Стыхыйнае імкненьне асобных хлапцоў і дзяўчат да турызму зараз знайшло свае прысталішча...

Трэба організаваць «вандроўніцкі» настрой моладзі і накіраваць яго ў культурныя формы пролетарскага турызму.

І вось што практычна рашыла нарада ў выніку доўгага і дзелавога абгаварэньня:

— Трэба, папершае, шырока популярызаваць пытаньні турызму сярод шырокай масы комсамольцаў і беспартыйнай рабочай моладзі як праз друк, так і дакладамі.

— Правесьці ў клюбе «КІМ» вечар, ахвяраваны пролетарскаму турызму.

— Стварыць пры рэдакцыі газэты «Чырвоная Зьмена» міжведамсьцевае бюро, якое будзе накіроўваць і кіраваць працай па турызму.

— Існуючыя гурткі яшчэ неафармлены. Трэба, у першую чаргу, аформіць гурткі пры клюбе саўгандсаужачых, друкароў, мэталістых, «КІМ», чацьвертай сямігодкі і Белпэдтэхнікуму. Гэтыя гурткі павінны будуць паслужыць базай першых гурткоў турыстых.

Нарада даручыла вылучанаму бюро распрацаваць у працягу двух тыдняў організацыйнае палажэньне гурткоў турыстаў і зьмест іх працы.

— На бліжэйшы час неабходна, каб быў выданы «Спадарожнік турыстага» такі спадарожнік зьяўляецца першай неабходнай патрэбай для таго, каб пачаць працу па турызму.

Такое значэньне мае вылучэньне спэцыяльнай сталай консультацыі па пытаньням турызму і адказы на пытаньні ў нашым друку.

Нарэшце нарада ўхваліла зьвярнуцца ў Наркамасьветы з просьбай забраніраваць для турыстых Беларусі 300 месц для таннай экскурсіі.

Дзелавыя прапановы нарады даюць упэўненасьць у тым, што турысцкі рух на Беларусі знойдзе сваю глебу на родных палях нашай краіны і будзе адным з яе культурных фактароў.

Б. Овін.

З'організавалі гурток турыстаў...

(Г. Менск)

Па ініцыятыве бюро юнсекцыі пры клюбе Саўгандслужачых быў організованы гурток турыстых, у які адразу запісалася 36 чалавек.

Ужо даўно некаторая частка нашай моладзі пагаварвае аб тым, каб улетку наладзіць куды небудзь паездку. Да гэтага бюро юнсэкцыі прыслухоўвалася.

Своечасовы ўлік імкненьняў моладзі разумна выкарыстаць свой водпуск, дае магчымасьць у асноўным правільна організаваць імкненьні моладзі.

У бліжэйшы час гурток займецца азнаямленьнем па картах і кнігах тых мясцовасьцяй, куды будзе накіравана паездка.

Трэба спадзявацца, што пры падтрыманьні культаддзелу ЦП Саюзу і пры правільным кіраўніцтве з боку Цэнтральнага бюро турыстых Беларусі, наш гурток пойдзе па шляху барацьбы з «бradзяжніцтвам», за ўмацаваньне здароўя моладзі і за іх культурны ўзрост.

П. Троцкі.

Бабруйск—Сымфэропаль

На гэтых днях у Бабруйскі Акруговы Камітэт ЛКСМБ паступіла заява ад групы комсамольцаў лесазаводу № 7 аб дазволе на вялікую экскурсыю па Бярэзіне і Дняпру на лодках.

У групе 7 комсамольцаў. Маршрут, задуманы імі, надзвычайна арыгінальны і сьмелы. Яны думаюць на лодках і пехатою пакрыць шлях ад Бабруйску да Сымфэропалю праз Рэчыцу, Кіеў, Чаркасы, Крамэнчуг, Нікопаль, Яраслаўль, Кахоўку і т. д., пры наліччы 300 рублёў.

Апрача гэтага падмогу на харчаваньне комсамольцы будуць здабываць шляхам паляўніцтва і рыбнай лоўлі. Застаецца толькі атрымаць дазвол ад АК на паездку і на праезд пад жалезнымі мастамі.

Экскурсія пераследвающа мэты фізычнага разьвіцьця, жаданьне ўбачыць прыроду, багацьці СССР, разьвіцьцё нашай прамысловасьці. Побач з гэтым комсамольцы - экскурсанты маюць мэтай азнаёміцца і вывучыць жыцьцё і быт насельніцтва.

Вывучаем беларусь.

(Г. Менск, 4-я савецкая школа).

У 1923 годзе, мы вучні 5 і 6-й клясы, організавалі, пад кіраўніцтвам выкладчыка геграфіі—гурток краязнаўства.

З надыходам лета наша праца зрабілася жывейшай і цікавейшай. Мы рабілі экскурсіі за горад, вывучалі басэйн Сьвіслачы і яе прытокаў.

У сакавіку гэтага-ж году нашы гуртко̆ўцы вытрымалі двухсутачную вандроўку па балоцістай, цяжка праходзімай мясцовасьці вывучаючы рэчку Сьляпянку (прыток Сьвіслачы), спачатку і да канца яе, робячы вымеры і апісаньне.

Зіма 1924 году прайшла за вывучэньнем быту і культуры беларускіх татар.

Бачачы цікавую працу нашага гуртка з кожным днём у яго паступала усё больш і больш вучняў.

Яшчэ з зімы мы пачалі падрыхтоўку к вандроўцы на самую высокую мясцовасьць Беларусі—Лысую гару.

Ня гледзячы на дрэннае надвор'е, наша братва мела досыць добры настрой.

Вясковае настаўніцтва ішло нам на сустрач, яны паказвалі нам усё, што варта было ўвагі.

У некалькі вёрстах ад в. Саламарэчча мы агледзелі старынны замак, гісторыю якога - насельніцтва мала ведае. Замак знаходзіцца сярод вялікага парку, у якім яшчэ захаваліся нават басэйны фонтанаў. Мармуравыя пакоі замку амаль не закрануты часам.

На трэці дзень вандраваньня, мы прышлі на Лысую гару. Ад доўгай хадзьбы і цяжкаватых клункаў за плячыма, адчувалі сябе досыць зморанымі. Але братва адпачываць і ня думала.

Ня трацячы часу ўзяліся за вывучэньне мясцовасьці. Заняліся вымерам ланцугу Лысай гары, дзе калісьці былі вайсковыя ўмацаваньні.

Горы сапраўды лысыя: пясок, агромністыя камяньні сустракаюцца на кожным кроку к таму курганы невядомых могілак і ўсё гэта разам робіць мясцовасьць надзвычайна прыгожай.

На вывучэньне Лысай гары было патрачана больш тыдню. У гэты час мы пабывалі і на бацькаўшчыне Янкі Купалы.

Самы гарачы час нашай працы—гэта 1925-26 год. За гэты час намі былі вывучаны шмат беларускіх заводаў, фабрык, тарпяных распрацовак, смалярань і г. д.

Было вывучана землябудаўніцтва яўрэяў на Беларусі.

Вывучаючы ўсё гэта мы рабілі пляны, зарысоўкі і здымкі.

На дапамогу нам пашоў культком і школьны савет, яны купляюць нам фотографічны апарат і належны інвэнтар.

Такі шлях працы пройдзены нашым гуртком за чатыры гады.

Сябры гуртку, навучымся глядзець на Беларусь не як на краіну, дзе толькі і ёсьць, што «гразь, балота ды пясок», а як на краіну з прыгожымі малюнкамі і вялікімі прыроднымі багацьцямі.

Юны Крамзнаўца

Малады турыст, рэгіструйся!

У рэдакцыі «Чырвонай Зьмены» пачалася рэгістрацыя маладых турыстаў БССР.

Кожны малады турыст павінен прыслаць аб сабе ў рэдакцыю наступныя весткі: 1) фамілія, імя і па бацьку; 2) колькі год; 3) соцыяльнае становішча; 4) партыйнасьць; 5) якія месцы добра ведаеш; 6) якія вандраваньні ўжо зрабіў; 7) што маеш на мэце, прадпрыняць; 8) адрас.

Турысцкія гурткі дасылаюць у рэдакцыю сьпісы сваіх сяброў па паказанай вышэй форме.

Весткі дасылаць па адрасу: Менск Комсамольская, 25, «Чырвоная Зьмена», «Турызм».

НАВУКА І ЖЫЦЬЦЁ.

Дрыжачы конвэер.

На гэтым малюнку паказваецца новае нямецкае вынаходжаньне, якое зьяўляецца вялікім крокам уперад у галіне перавозкі розных матар'ялаў.

Усім больш ці менш вядомы перасоўныя конвэеры, пабудаваныя на прынцыпу бесканечнага рэменя, якія перавозяць розныя часткі машын, вугаль, муку і г. д. з аднаго канцу фабрыкі на другі. Нявыгаднасьць гэтых конвэераў зьяўляецца тое, што для прывядзеньня іх у дзейнасьць патрэбны вельмі вялікія рухавыя сілы, затым, што самі па сабе яны зьяўляюцца надзвычайна цяжкімі, а гэта зьвязана з вялікімі выдаткамі.

Новае-ж нямецкае вынаходжаньне зьяўляецца вялікім дасягненьнем інжынэрнай справы. Нахіленая плоскасьць конвэера (глядзі малюнак) устаноўлена на спружынавых надпорках ці ножках. Над конвэерам устаноўлены электрычны матор, ці газалінавы рухавік. Калі матор прывядзены ў дзейнасьць, стальны конвэер пачынае хістацца зьверху уніз, прычым хістаньні гэтыя узмацняюцца, дзякуючы спружынавым надпоркам. Усе часткі, які знаходзяцца на конвэеры, скачкамі перасоўваюцца ўперад. Такі конвэер можа пераносіць на сабе 800 кубічных футаў матар'ялу у гадзіну, прычым для прывядзеньня яго ў дзейнасьць патрабуецца матор усяго ў палову конскай сілы.

Гэтае прыстасабленьне перавозіць усялякія матар'ялы, як мяккія, так і цьвёрдыя, пры чым адбываецца гэта зусім без шуму. Ён не патрабуе за сабою ніякага нагляданьня, акрамя змазкі, якая адбываецца кожныя два месяцы.

В. Р.

Вопыты з паперай.

Усім вядома, што такое папера, але далёка ня ўсе ведаюць, што папера можа быць выкарыстана для множасьцей цікавых і карысных вопытаў. Для гэтых вопытаў патрабуецца толькі найпрасьцейшае прыстасабленьне, якое лёгка даступна кожнаму навуковаму гуртку, ды наогул усякаму, хто пажадаў-бы імі займацца. Усе хамічныя рэактывы, аб якіх будзе ўпамінацца ніжэй, можна дастаць у любым аптэкарскім магазыне.

Вопыт першы

Папера, на якой можна пісаць без алоўка і атраманту.

Для гэтага лепш усяго ўзяць зьлёгка праклееную паперу, гэта значыць такую, якая была-бы больш рыхлай, чым звычайна пішчая папера, і менш рыхлая, чым прамакатка (прамакатка—гэта зусім непраклееная папера). Паверхня гэтай паперы павінна быць ня гладкай, а шурпатай.

Потым бяруцца крышталі меднага купаросу, растоўкваюцца ў ступе і прасейваюцца праз кісею, каб атрымаць самы тонкі парашок. Гэты парашок сыплецца на паперу і раўнамерна сьціраецца ў яе пры дапамозе маленькай губачкі. Такім-жа чынам уціраюцца ў паперу і крышталі жалезіста-цыяністага калія. Для таго, каб вопыт прашоў пасьпешна, неабходна, каб і папера і хэмічныя матэры былі зусім сухімі. Каб пісаць на такой паперы, досыць абмачыць пяро ці нават проста дубчык у ваду і на паверхні яе будуць выступаць карычневыя літары.

Вопыт другі

Незгараемая папера.

Усе добра ведаюць, што простая папера вельмі лёгка запальваецца. Дзякуючы гэтай здольнасьці яе ніколі нельга класьці блізка ля агню ці награваць да высокай тэмпэратуры, што часта неабходна для розных хэмічных вопытаў. Але пры дапамозе простых спосабаў гэтую здольнасьць запальваньня можна свабодна зьвесьці да нуля. Для гэтага паперу трэба памачыць у растворы некаторых солаў і потым высушыць. Раствор павінен быць зроблены наступным чынам: буры—5 грамаў, борнага квасу—9 грамаў, сернаамоніявай солі—25 грамаў і вады 250 кубіч. сантымэтраў. Гэтыя солі кіпяцяцца з вадой да таго часу, покуль яны зусім не растворацца. Раствору даюць астыць і калі ён зробіцца зьлёгка цёплым, у яго апушчаюць паперу і там трымаюць яе хвілін 5-10, а потым вымаюць і сушаць. Калі вы потым папрабуеце падпаліць гэтую паперу, дык убачыце, што гэтага зрабіць немагчыма; яна толькі вельмі моцна награваецца і толькі ў такім выпадку, калі вы будзеце трымаць яе па агні вельмі доўга,—пачне зьлёгка тлець.

Радыё—пяро

Адным з апошніх вынаходжаньняў у радыё-тэхніцы зьяўляецца «радыё-пяро» якое сконструіраваў Фрэнсіс ДЖЭНКІНС.

Радыё-пяро прызначаецца для зарысоўкі перадаваемых па радыё штрыхавых малюнкаў, фотографій і жывых абразоў.

Перадача малюнкаў і жывых образоў адбываецца асобнай перадатачнай станцыяй, сэрцам якой зьяўляецца невялічкая лямпачка з сяленавым пластком унутры. Гэты пласток дазваляе пераварачаць сьветавыя хвалі ў электрамагнітныя, якія перадаюцца звычайным у радыё-тэлеграфіі чынам.

На прыемнай станцыі гэтыя хвалі прымаюцца ўсілітелем, выпрастваюцца і потым дзейнічаюць на магніты, якія хістаюць мембрану —стальных пластох, а ён, у сваю чаргу, націскае на рыдыё-пяро, якое рысуе на паперы той портрэт, які перадаваўся па радыё. Папера перасоўваецца пры дапамозе зубчатай перадачы, прывадзімай у дзейнасьць маторчыкам, на які ўзьдзейнічаюць радыехвалі, ад чаго ён пачынае круціцца і прыводзіць ў рух зубчатую перадачу. Хуткасьць працы гэтага апарату вельмі вялікая.

Так адбываецца перадача і прыём малюнкаў па радыё.

М. Г.

Сродак „ускрашэньня“

У апошні час усё часьцей паведамляюць у мэдыцынскай літаратуры аб выпадках ускрашэньня да жыцьця чалавека, праз гадзіну і больш таго, як зьнікі апошнія адзнакі жыцьця. Гэта зрабілася магчымым, дзякуючы ўспрыскваньню непасрэдна ў сэрца выцяжкі з надпочачніка, адрэналіна. Ангельскі ўрач Бальтон адкрыў, што „ўскрашаючая“ здольнасьць адрэналіна прысутна і эфіру. У часе адной опэрацыі, якую рабіў Бальтон, у хворага нечакана спынілася сэрца і лёгкія, і зьнікі ўсе адзнакі жыцьця. Ні штучнае дыханьне, ні падскураныя ўпрыскваньні ўзбуджаючых сродкаў ня дзейнічалі. За адсутнасьцю пад рукою адрэналіну, Бальтон рашыўся, замест яго, паспрабаваць эфір. Ён упрыснуў у сэрца, дакладней—у мышцу левага жалудачку сэрца адзін кубічны сантымэтр эфіру. Амаль нечакана сэрца зноў забілася, і чалавек быў зьвернуты да жыцьця.

Задачкі.

1. Чаму з электрычных лямпачак заўсёды выкачваюць паветра.
2. Калі зьвешаная на спружынавых вагох гіра важыць на полюсах зямлі 1 кілограм, ці будзе-ж важыць столькі на экватары.
3. Вада звычайна кіпіць пры 100 градусах па Цэльсію. Чаму на вяршыне гор яна кіпіць пры 80 і нават пры 60 градусах.
4. Чаму мокрую руку можна апусьціць на некалькі сэкунд у расплаўленае жалеза не апаліцца.
5. Чаму зоркі на кругавідзе здаюцца куды больш тых, якія стаяць проста над галавою.

Адказы будуць надрукаваны

КОМСАМОЛЕЦ ДОМА.

Наладзь чыстату ў хаце.

„БОЛЬШ ЛАЗЬНЯЎ—БОЛЬШ ЗДАРОЎЯ“.

Умей падтрымліваць чыстату!

Заходжу аднойчы ў сталоўку Менцабкопу. За сталом сядзіць вяскобы хлапц, крыху мне знаёмы. На стале стаіць бутэлька гарэлкі і пару бутэлек піва.

Гэты хлапец—добры майстра, зарабляе мат грошай, але усё прапівае і ходзіць старых парваных лапцёх, у адной зрэбй кашулі, а цела—бруднае, як зямля. пачаў угаворваць, што «боты купіць трэ, а не гарэлку жлукціць. На гэта ён не адказаў вельмі проста:

«Што уп'ю, да ўгуляю—тое маё»

У Крупскім раёне, Барысаўскай акугі ёсьць комсамолец, які лажучыся паць ніколі не разьдзяваецца—«як днём, ак і ноччу.» Матка перастала ўжо нат рабіць і заўвагі яму, бо «сын комаліст і што яму навучаньні старой аткі!».

Ёсьць шмат выпадкаў, калі хлапцы, прыдзецца зрабіць тапарышча (ці інгую падобную рэч)—цягне ў хату увесь струмант, разам і ім нападае ў хату і оны бруд.

Вясна. На двары гразь. Ходзіць хлапец дзень, забрызгае боты гразьзю, а прыдзе вечар—боты з ног і пад лаўку. Пляма таго, каб памыць, вымазаць тлустасьцю, прывесьці ў прыемны выгляд.

І такіх фактаў—колькі хочаш. Мы ў большасьці судзім комсамольца па яго трыманьню ў ячэйцы, а таго, што ён робіцца ў сваёй хаце, за сьценамі ячэйкі ня прымаем пад увагу.

Трэба часьцей запрашаць на нашы агульныя сходы, асабліва на дні Сялянскай Моладзі, доктара, ці фальчара, які-б праводзіў гутаркі аб санітарнасьці памяшканьняў, гігіенічнасьці цела і г. д.

У насьценных газэтах неабходна **часьцей зьмяшчаць матар'ялы аб тэй частцы моладзі, якая жыве ў гразі, якая не падтрымлівае чыстаты ў сваёй хаце.**

Такім шляхам мы зможам прывучыць нашу моладзь жыць, як патрабуе гэтага наш організм.

Зьміцер ЧЫСТЫ.

Як Самусь лазьню збудаваў

(Малюнак)

Ідучы з местачковай лазьні, комсамолец, павадыр піонэр'атраду, Самусь Глінскі паставіў прад бацькам пытаньне такога зьместу:

А што, тата, каб самім лазьню змайстрыць? Будыніну для гэтага знайдзі можна, а кацел папросім у шафаў, у іх ляжыць на двары бястоўку.

Пракоп, бацька Самусёў, выняў з роту люльку, выпер кулаком па губах сьліну і абдумна адказаў:

—гэта то рэч ня дрэнная, але ўжо мне ў тэй лазьні мыцца ня прыдзецца. Вы, маладзейшыя, калі звоту маеце—займецеся такоўскаю справаю.

Самусь не згаджаўся з бацькам, што яму ня прыдзецца парыцца ў сваёй лазьні, а ўцішаў тым, што хоць у канцы свайго жыцьця да стары ня будзе скробціся ад гразі.

* * *

Аднойчы ў гутарцы з таварышамі, Самусь зноў высунуў гэта пытаньне. Некаторыя сьмяяліся:

—Ці ня хочаш ты, братка, буржуем стаць, што так рана пачаў думаць пра такія вялікія справы?!

Буржуем, ня буржуем, вось не дапушчу, каб гразь каростаю цела разьядала!

Справа дайшла да ячэйкі. Доўга абгаварвалі пытаньне аб лазьні і ўрэшце большасьцю галасоў ухвалілі: «нельга раскідацца сіламі... Мы зараз паляпшаем гаспадарку»...

Нездаволіўся Самусь такім вырашэньнем справы, а ўгаварыўшы свайго дзядзьку Паўла удвох пачалі перавозіць адпушчанае сельсаветам памяшканьне.

Калі сьцены былі складзены і Самусь з Паўлам рыхтавалі крохвы, некалькі маладзейшых гаспадароў вёскі прышлі ім на дапамогу.

* * *

—Мар... а Марта? Ты-ж там бліжка жывеш, яшчэ лазьня ня скончана?

—Да ўжо, кумка, скончана. Надоечы пашлі мы з Самусёваю маткаю, Грыпінаю—колькі тае радасьці, колькі выгады! Мыліся, мыліся—чуць не пазасыналі...

— Бачыш?! Трэба і мне вылучыць часіну ды схадзіць, а то, прызнацца, ужо гадоў сем ня парылася.

... Бабы і дзяўчаткі, хлапцы і дзяды хадзілі ў лазьню амаль што кожны тыдзень і падоўгу там парыліся. Самусь з Паўлам з задавальненьнем слухалі, калі аднасяльчане хвалілі іх працу.

Гарошын.

Вось дык культура!

(М. Дукора, Сьмілавіцкага р.)

Адзін раз давялося мне прайсьці праз мястэчка Дукору, дык там якая гразата, што трудна ногі выцягці: па вуліцах навыбіваны ямы, нават з боу нельга прайці, каб па сухому. І што там робіць сельсавет. Хайба ён паклапаціўся, каб гаспадары паклалі хоць вузенькі плітуар.

А калі пачнеш гаварыць з якім дзядзькам з Дукоры, альбо з Дукоркі, дык пачуеш: О-О-О!.. у нас культура, лепшая, як дзе!

Я. ПРАХОДЖЫ.

Рыхтуемся да вясны!

Комсамольцы—самастойныя гаспадары.

Дапамагла нарада.

(Горкі).

Нядаўна, у Горках адбылася другая нарада комсамольцаў самастойных гаспадароў. На нарадзе ўдзельнічала 48 асоб, з якіх 18 самастойных гаспадароў, 2 прафесары, шмат аграномаў, прадстаўнікі райустаноў і інш. На абвестцы дню былі наступныя пытаньні:

1. **Аб вясновай пасеўнай кампаніі.**
2. **Справаздача ячэйкі аб кіраўніцтве працай самастойных гаспадароў і садаклад аднаго самастойнага гаспадара.**

Нарада ставіла сваёй задачай падрыхтаваць гаспадара да вясновай пасяўнай кампаніі і праверыць працу гаспадара комсамольца па выкананьню дырэктыў 1-й нарады.

Нарада прашла досыць актыўна (выказалася 38 асоб) і высьветліла шэраг досыць цікавых фактаў. Напрыклад: комсамолец—**Мажэлін**, з Панкратаўскай ячэйкі, ужо ачысьціў насеньне, скарыстаў літаратуру, якая была дана рэдакцыяй газ. «Чырвоная Зьмена», зрабіў кармушкі і г. д.

Комсамолец **Чапялінкаўскай** ячэйкі таксама на сваім хутары сёлета засявае канюшыну і бурак дзеля збыту.

Слабодзкая ячэйка зьвўляецца штурхачом у весцы по пераходу на шматпольле. Застанавіла дапамогу комсамольцу гаспадару ў яго працы коопэрыравала яго і г. д. Наогул ёсьць шэраг дасягненьняў у праламленьні дырэктыў партыі.

Таўсьцякоўскі.

Зрабілі мост.

(Забалоцкая яч. КСМ Сьмілавіцкага раёну, Меншчына).

Па загаду органаў улады, у сёголетнім годзе праселачныя дарогі павінны строіцца ўласнымі рукамі сялянства.

Наша вёска таксама прынялася за працу, усюды дарогі настроіла, толькі на адной грэблі застаўся ня зроблены мост.

Непска было глядзець сваім і чужым людзям на нескончаную працу, але ня хапала рашучасьці закончыць яе.

Ячэйка комсамолу тут паказала сваю працаздольнасьць, зрабіла ваксрэсьнік і мост як-бы тут і быў. Цяпер хто ня ідзе дык і дзівіцца: малайцы хлопцы!

Мар. Журавіна.

Навучыў гурток.

(Навасадскі сельсавет, Меншчына).

Сельска-гаспадарчы гурток існуе ўжо некалькі гадоў. Да сваіх занятнаў ён прыцягнуў шмат сялян і моладзі.

Тыя гаспадары, што працуюць у гуртку, ужо атрымалі шмат практычных ведаў па апрацоўцы зямлі, па паляпшэньню хатняй жывёлы і інш.

У гэтым годзе ўсе сябры гуртка парабілі дацнія кармушкі. Гэтым самым яны праводзяць эконамію ў растрачаньні свайго корму. Таксама ўцяплілі хлявы. Глядзячы на іх, рабілі гэта і іншыя сяляне.

Дзякуючы ўвядзеньню дацніх кармушак, каровы сяброў гуртка пачалі даваць больш малака.

Старыя гаспадары, гамонячы паміж сабою, гавораць: «вось табе і гурток, усім нам насы падцёр».

Батрак-комсамолец.

Прыпеўкі.

(На мотыў «Тустэп»)

Клім, заліўшы вочы,
Гуляў сам да ночы.
Прапіваў капейку,
Не глядзеў сямейкі.
Сям'я галадала
Кліма праклінала,
А ён сам гуляе—
Ні аб чым ня дбае.
Абзавецца жонка,
Ці вылае ёнка.
Дык возьме палена
Пераб'е калені.
Весяла сам скача,
Жонка сядзе—плача,
Жаласна рыдае,
Што жыцьця ня мае.
Вось жыцьцё пакута,
Вось дзе горка мука.
І дзе хочаш жаліся,
Да каго зьвяртайся.
Так раней кабеты
Нябачылі сьвету,
Чытаць ня ўмелі,
Праў сваіх ня мелі.
А цяпер ня тое
Стала ўжо другое.
— У жанчын ёсьць права,
Радзенька Варвара.
Хай паб'е мужчына
Ды сваю жанчыну —
Нападзе ліхому,
Закажа й другому.
Бо бачыш—парадкі
Вядуць дэлегаткі.
Другі быт на сьвеце:
Жанчына—у савеце,
Ды ў коопэратыве,
Проста такі дзіва.
І дзе толькі глянеш,
Усюды яе ўбачыш
Ў розных установах,
Бо жыцьцё ў нас нова.

Зах. Бульбянік.

Частушкі.

На Савецкай Беларусі
Ідуць парадкі новыя.
Манька Грышку праводзіла
У армію Чырвоную.
Навабранцы за царом
Вельмі усе буянілі,—
А цяпер прызыўнікі
Нам спэктакль паставілі.
Помню ночку тую цёмну,
Помню, Грышка мне казаў:
— Ты ў лікбез хадзі вучыцца,
— Не цягайся да хлапцоў.
— У лікбезе ты вучыся,
— Кніжкі Леніна чытай,
— У комсамолкі запішыся,
— Песьні новыя сьпявай.
— Як з Чырвонай я вярнуся
— Дык падаркаў прывязу,
— Усім: табе, бацьком, суседзям
— Розных кніжак навязу.
Я паслухаю Рыгорку,
Як сказаў мне—так зраблю:
У лікбез пайду вучыцца,
Ў комсамолкі паступлю.
Нашы хлопцы кожны вечар
Усё ля дзевак круцяцца—
Мой Рыгорка ужо ў школе
Камандзірам вучыцца.

Юрка Доўгі.

Рыхтуйцеся да лета!

Як правесьці экскурсію

Летняя праца піонэрскага атраду.

Адной з галін працы атраду ў летні час—зьяўляецца правядзеньне экскурсіяў. Яны будуць (і павінны) праводзіцца ня толькі ў горадзе, але і на вёсцы.

Якія задачы павінны быць пастаўлены перад экскурсіяй? Іх, у асноўным, дзьве:

Умацненьне здароў'я піонэраў, набыцьцё сілы і энэргіі. Зьбіраньне матэрыялаў па вывучэньню мясцовага краю (запісы, азнаямленьне з бытам, мясцовасьцю і г. д.).

Посьпех правядзеньня кожнай экскурсіі залежыць ад таго, як будзе праведзена

падрыхтоўка.

Загадзя, прыблізна за тры месяцы, атрад, намячаючы плян сваёй працы, павінен таксама намеціць колькі і, прыблізна, калі і якія павінны быць праведзены экскурсіі. Мэты экскурсіяў бываюць розныя: азнаямленьне з мясцовасьцю, акаляючай горад альбо вёску, куды цячэ і адкуль бярэ свой пачатак рэчка, колькі жыхароў у вёсцы, якая знаходзіцца каля гораду, колькі там месцца піонэраў і якую яны праводзяць працу, дапамога ў працы атрада, калі ён падшэфны атраду, які выходзіць на экскурсію.

Такія экскурсіі павінны падняць узровень тэорытычных ведаў піонэраў і даць асноўныя паняцьці аб тых ці іншых пытаньнях.

Значнае месца ў кожнай экскурсіі павінна заняць аздараўленьне. З гэтаю мэтаю трэба праводзіць гульні, купаньне, сьпевы. Часьцей за ўсё прыдзецца праводзіць экскурсіі ў лес—тады можна правесьці працу па азнаямленьню з народамі лесу, гэта дасьць мажлівасьць некаторым чынам праверыць веды, атрыманы піонэрамі ў школе па прыродазнаўству і г. д.

Такім чынам атрад перш чым выходзіць на экскурсію павінен загадзя уявіць сабе, з якой мэтаю ён ідзе на экскурсію і на што галоўным чынам прыдзецца зьвярнуць увагу.

Прыкладна, за два-тры дні да экскурсіі аднаму трэба даручыць дасьледваць мясцовасьць, куды накіроўваецца атрад. Зьвяно павінна вызначыць адлегласьць, месца адпачынку—астаноўкі. Мясцовасьць павінна адпавядаць наступным запатрабаваньням: быць недалёка ад закрытага памяшканьня на выпадак дрэннага надвор'я, калі ў лесе, то трэба каб была чыстая, роўная пляцоўка, дзе можна было-б праводзіць гульні.

Пасьля таго, калі зьвяно выканае сваё заданьне, г. з. знойдзе добрую мясцовасьць, трэба на зборы атраду расказаць аб усім гэтым піонэрам і тут-жа абвясьціць.

што трэба ўзяць з сабою

Кожны піонэр павінен узяць з сабою кніжку і аловак для запісаў, захапіць дома харчоў (хлеб, масла, малако і г. д.).

Павадыр павінен узяць цікавую кніжку для чытаньня, сьцяг, калі ёсьць—барабан, хатнюю аптэчку (зьвяно «санітар»). Пасьля такое падрыхтоўкі трэба абвясьціць месца і час збору для адпраўкі ў паход, зьвярнуць увагу на недапушчэньне спазьненьняў.

Экскурсія павінна праводзіцца па строга вызначанаму пляну, а плян павінен складацца на аснове дасьледваньня загадзя мясцовасьці. У пляне трэба намеціць усе магчымае для правядзеньня экскурсіі.

Чым заняцца на экскурсіі

Пасьля таго, як піонэры прышлі на месца, трэба наладзіць 20-ці хвілінны адпачынак.

Пасьля адпачынку паміж зьвеньнямі разьмяркоўваецца праца; аднаму, напрыклад, даручаецца дасьледваць, якія пароды лесу растуць у данай мясцовасьці, другому—зьвязацца з вясковымі дзяцьмі, трэцяму загадзя сабраць у адно месца ўсе харчы, каб пасьля наладзіць колектыўны абед або сьняданьне і г. д.

Пасьля ўсяго гэтага наладжваюцца гульні, пасьля гульняў чытаньне якога-небудзь цікавага апавяданьня, сьпевы, купаньне і г. д.

Некалькі іначай павінна рабіцца экскурсія ў вясковым атрадзе. Там у большасьці выпадкаў трэба выкарыстоўваць сьвяточныя дні.

У момант зьяўленьня грыбоў і ягад, можна зьвеньнямі, альбо і ўсяму атраду ў цэлым, рабіць экскурсіі за грыбамі і ягадамі. Там можна наладжваць кароткія гутаркі аб значэньні леса, прывучаць піонэраў і неорганізаваных дзяцей да ашчадных адносін да лясных насаджэньняў (выпадкі, калі дзеці псуюць лес не асабліва радкія на вёсцы), аб піонэрах і г. д.

Трэба прывабіць да сябе неорганізаваных дзяцей. Пры правядзеньні і падрыхтоўчай працы да экскурсіі трэба кожнаму зьвяну даручыць прывабіць для ўдзелу ў экскурсіі некалькі неорганізаваных дзяцей. Яны таксама, як і піонэры павінны прымаць удзел у гульнях і сьпевах.

Разам з экскурсіямі атрадаў трэба практыкаваць экскурсіі і зьвеньневыя, зьмест прыблізна такіх экскурсій той-жа самы, як і зьмест экскурсіі атраду. Аднак у большасьці зьвеньня павінны практыкаваць экскурсіі з мэтай дасьледаваньня той альбо іншай мясцовасьці, весьці падрыхтоўчую працу да атрадных экскурсій.

Пасьля правядзеньня кожнай экскурсіі, у атрадзе павінны быць зроблены падагульненьні, запісы ў дзеньніках, насьценгазэце.

М. Л.

Рыхтуй сані летам, а калёсы зімой.

Піонэры павінны памятаць, што лета зьяўляецца найбольш спрыяючай парой да нашага аздараўленьня. Пры належным карыстаньні ўлетку паветрам, сонцам і вадою мы можам памятаць і направіць пахістанае за зімні час,—вучобы і работы, нашае здароўе.

Для сталай пасьпяховай работы па аздараўленьню трэба мець вызначанае месца, напрыклад, для заняткаў фізкультураю, гульнямі і іншымі формамі фізвыхаваньня.

Такім месцам павінна быць піонэрская летняя пляцоўка. **Ніводзін атрад не павінен быць без летняй пляцоўкі** тым больш, што яе організацыя не патрабуе вялікіх сіл і выдаткаў.

З 1-га красавіка ніводзін атрад не павінен праводзіць сваю працу ў памяшканьні. Усе заняткі атраду павінны быць на сьвежым паветры. Да пляцоўкі трэба выкарыстаць любы кутох зямлі, саду, зялёнага лужочка і г. д.

Падрыхтоўка да лягераў павінна пачацца ў атрадах зараз-жа; трэба падвесьці вынікі лягераў мінулага году і падумаць аб сродках для іх, памятуючы, што шмат залежыць ад нас саміх. Для дапамогі лягерам трэба прыцягнуць сваіх бацькоў. Дзеля гэтага савет атраду наладжвае спэцыяльны сход бацькоў, праводзяць сярод іх анкету, у якой высьвятляе іх адносіны да лягераў мінулага году. Вопыт лягераў мінулага году паказаў, што яны значна спрыяюць папраўленьню і аздараўленьню дзяцей.

Атрад можа стварыць пляцоўку, калі ён зараз-жа прадумае ўвесь плян падрыхтоўкі, для гэтага трэба параіцца з доктарам і бацькамі. У гэтым годзе, як і ў мінулым, у летні пэрыод перад піонэрамі ставіцца адна з галоўнейшых задач—аздараўленьне.

Ужо цяпер атрад павінен падумаць аб экскурсіях і пагулянках за горад, колектыўных купаньнях і іншых цікавых і карысных формах фізычнага закальваньня організму. Пры гэтым трэба мець на ўвазе,—каму з піонэраў і ў якой меры можна займацца фізкультурай.

Частка дзяцей патрабуе спэцыяльнага санітарнага лячэньня, для часткі дзяцей дастаткова будзе работа ўлетку на пляцоўцы, і нарэшце, частка дзяцей найбольш слабых выедзе ў лягер.

Дзеля таго, каб усе дзеці былі здаволены летам, неабходна мець весткі аб становішчы іх здароўя, а гэтыя весткі могуць быць атрыманы толькі пасьля таго, як у атрадзе праведзен мэдыцынскі агляд. Савет атраду павінен зараз-жа рыхтавацца да мэдыцынскага агляду піонэраў, прыцягнуць да гэтага доктара, бацькоў і інш.

Ніводзін піонэр улетку не павінен застацца без адпачынку і неабходнага яму лячэньня.

Я. С.

САЮЗНЫЯ НАВІНЫ.

Адчынілася конфэрэнцыя.

Сёньня, 23 сакавіка, у Маскве адчыняецца Ўсесаюзная конферэнцыя Комсамолу.

Учора на конферэнцыю ўжо выехала Беларуская дэлегацыя.

Перавыбары бюро ячэек.

Згодна пастановы ЦК ЛКСМБ тэрмін перавыбарнай кампаніі бюро ячэек працягнута да 20-га красавіка.

Піонэры савецкай вёскі

Зачыніўся зьезд загадчыкаў хат-чытальняў.

Некалькі дзён працаваў у Менску першы усебеларускі зьезд загадчыкаў хат-чытален.

Рэзолюцыі, прынятыя зьездам, детальна абгаварваліся і дапаўняліся ў спэцыяльна організаваных сэкцыях.

Зьезд вызначыў, як павінна працаваць вясковая насьценгазэта.

Былі вынесены пастановы аб вясніяцыі насельніцтва і ўдзелу ў гэтай працы хат-чытальняў, аб мастацкай працы чытальні, аб працы розных гурткоў. Зьезд заслухаў даклад аб кіно і радыёфікацыі вёскі. Зьезд прызнаў, што асноўным відам кінофікацыі вёскі зьяўляецца кіно-перасоўка. Бедняцка-батрацкае жыхарства вёскі павінна абслугоўвацца кіносэансамі дармова.

Акрамя гэтага зьездам былі прыняты рашэньні аб працы па самаадукацыі, аб бібліотэчнай працы, і інш.

На зьезьдзе былі з рашучым голасам 280 дэлегатаў. Па соцыяльнаму становішчу 47 дэлегатаў—рабочыя, 106—сяляне, 127—служачыя. Па партыйнасьці—142 дэлегаты члены партыі, 73—кандыдаты і 30—комсамольцы.

На ўсесаюзны зьезд загадчыкаў хат-чытальняў, які адчыніўся ў Маскве 21-га сакавіка, абраны тав. Сямашка (Арш. акр.) і Каган Б. (Магілеўская).

Пасьля зачыненьня зьезду Белдзяржкіно дэманстравала хроніку «Зьезд на экране».

Р. Г-н.

У тры радкі

○ Камісіі па землеўпарадкаваньню працоўных яўрэяў організуюцца пры акруговых і раённых выканкомах БССР.

○ У Менск прыяжджае на некалькі вечароў вядомы расійскі поэта Ул. Маякоўскі.

○ Новую дзіцячую колёнію для беспрытульных, разьлічаную на 100 чал.—організуе сёлета Наркамасьветы ў Магілеве.

○ 20 сакавіка адчыніўся Ўсебеларускі зьезд саюзу саўгандслужачых.

○ У 1926—27 годзе кіно-перасоўкамі абслужана 50 раёнаў БССР.

○ Звыш 600 чал. навучаюцца сёлета ў Менскіх школах рабочай моладзі і вячэрняга тыпу.

Заваёўваем тэатр

Рэдакцыі газэт „Юнгер Арбэйтэр" і „Дэрюнгер Піонэр" наладзілі два агульнадаступных спэктаклі для моладзі ў яўрэйскім дзяржаўным тэатры. Білеты прадаваліся па зьніжанай цане ад 10 да 50 кап.

У суботу 19 сакавіка была пастаўлена п'еса „Снапэн", а ў аўторак 22—„Сьвята ў Касрылаўцы

15-га--чытай!

Галоўполітасьветы распрацоўвае правілы прыёму ў ВУЗ'ы, тэхнікумы і рабфакі БССР у 1927—28 годзе. У хуткім часе правілы будуць зацьверджаны. Надрукуем іх 15-га красавіка г. г.

Яны варты зьнявагі!

Хто зрывае збор інтэрнацыянальнага пятачка.

Вельмі энэргічная ячэйка 1-й друкарні! Як возьмецца за справу—дык толькі трымайся!

Вось, напрыклад—збор інтэрнацыянальнага пятачку. Зьбіралі сапраўды «амэрыканскім тэмпам».

тав. **РУБІН.**

У Ленінскія дні сакратар райкому даў наказаньне сакратару ячэйкі 1-й друкарні **тав. Рубіну** сабраць інтэрнацыянальны пятачок. Сакратар абяцаў гэта зрабіць...

Праз тры тыдні сакратар райкому зноў напомніў тав. Рубіну аб неабходнасьці сабраць інтэрнацыянальны пятачок... Той зноў абяцаў.

Яшчэ праз тыдзень на пленуме райкому тав. Рубіну напаміналі аб пятачку. Ён хапаўся за галаву, ухмыляўся і зноў абяцаў... І яшчэ праз тыдзень... і яшчэ, і яшчэ...

Аднак, **інтэрнацыянальных пятачкоў комсамольцаў 1-й друкарні так і ня бачылі!**

Правільна паступіў пленум райкому ЛКСМБ, калі пастанавіў **вынесьці вымавар сакратару ячэйкі 1-й друкарні тав. РУБІНУ.**

Аднак, ячэйка 1-й друкарні не адзіная.

Ячэйка пры чацьвертым працколектыве гарбароў, сакратаром якой зьяўляецца тав. **Каган**, таксама адрозьніваецца «амэрыканскім тэмпам» работы.

Сакратару ячэйкі **пяць разоў гаварылі аб неабходнасьці сабраць інтэрнацыянальны пятачок, што, усё-ж такі, ня было зроблена.** Пленум райкому пастанавіў вынесьці вымавар і т. **Кагану.**

Ячэйкі 1-й друкарні і 4-га працколектыву гарбароў варты зьнявагі!

Хай ведае аб гэтым уся комсамолія!

Мію.

„Лішняя".

(З судовых спраў)!

Мезаўцава Марыля многа год пражывала ў вёсцы Мешкава (Талочынскі раён, Аршаншчына) з сваім мужам Кірылам і чатырма сынамі: Васілём, Тодары, Якубам і Міхаласм.

Стары Кірыл, які падтрымоўваў усю сям'ю, занядужыў і праз некаторы час знайшоў сабе пакой на могілках. Засталася старая Марыля пры сваіх сынох. Яна вельмі любіла іх.

— Я старая, нядужая, яны дзеці мае... ня выкінуць на вуліцу, пашкадуюць старую.. —так думала маці.

Але сыны трымаліся другой думкі. Яны былі незадаволены тым, што матка—лішні рот, што яна „вісіць на шыі".

Пашлі сваркі.

Хутка справа дайшла да суда. 9-ты участковы суд Аршанскай акругі прысудзіў кожнаму сыну даваць па 2 р. 50 к. штомесячна на ўтрыманьне маткі.

Гэта ўжо зусім перапоўніла „чашу цярпеньня" братоў Мезаўцавых.

Яны парашылі „сплавіць матку".

31-га жніўня мінулага году Васіль папоў з хаты ў лес. Там Тодар гнаў самагон. Васіль крыху „падмацаваўся" і ўзяўшы з сабой адну бутэльку пашоў назад да хаты. Спаткаў у сенцах Якуба. І яго пачаставаў... П'яныя, яны схапілі сякеру і ўваліліся ў хату...

Маці гэтага не чакала... І таму і ня думала як небудзь абараняцца.

Рука Васіля падынялася ўверх і старая, аглушаная моцным ударам, звалілася на падлогу.. Білі... Білі да тэй пары пакуль не ўпэўніліся, што маці ня ўстане.

Аршанскі акруговы суд прыгаварыў **Васіля да 10 год і Якуба да 8 год турэмнага зняволеньня.**

В і й.

ХТО жадае дармова ПАЕХАЦЬ у Ленінград-Волхаўбуд?

ШТО для гэтага трэба ЗРАБІЦЬ???

Аб гэтым глядзі абвестку у газэце

Школы Калінішчыны.

Прадстаўнік ЦК ЛКСМБ правёў абсьледаваньне вячэрніх школ сялянскай моладзі у Калінінскай акрузе. Абсьледаваньне выявіла кепскую наведваемасьць школ комсамольцамі і слабую пастаноўку там аграномічнай справы.

Летняя праца вучняў.

Наркамасьветы распрацаваў інструкцыю аб летній працы вучняў школ сялянскай моладзі. Згодна інструкцыі, улетку гэтага году вучняў распусьцяць і яны будуць працаваць на сваіх гаспадарках па заданьням школ.

Адказы чытачам.

Капейкіну С. А. (№ 850). Раённая электростанцыя будзе пабудована на Асінаўскім балоце ў Аршанскай акрузе.

Ш. (№ 851.) Міжнародны пятак павінны ўнасіць усе комсамольцы.

Быхавцу (№ 852). Калі цябе залічаць на Рабфак, ты атрымаеш адсрочку пры паступленьні ў шэрагі Чырвонай Арміі.

Б. (№ 853). Сябрам профсаюзу можа быць усякі, працуючы па найму.

Комсамольцу (№ 854). Комсамолец ніякім чынам не можа адмовіцца ад абавязкаў даручаных яму ячэйкай.

Гаўрылаву. (№ 855). Калі райком лічыць мэтазгодным перавесьці комсамольца з адной ячэйкі ў другую, ён гэта можа зрабіць.

Жарты

На сходзе

Дакладчык. П'янства пашыраецца... Нам патрэбна абвясьціць барацьбу. Я настайваю...

Голас з месца. На чым настайваеш? На ягадах ці лімонным саку?

«Правёў кампанію»

Першы коопэратар. Ну, як ты правёў зьніжэньне цэн?

Другі коопэратар. Добра! Трох селькораў, чатырох рэвізораў, крамную камісію, гандлёвую сэкцыю—так усіх правёў, што хоць яшчэ 5 проц. накідвай.

Пастановачка

— Што ўчора ставілі ў клюбе?

— Рэжысёра ставілі.

— Як рэжысёра?

— А так. На ногі. Сам ня мог падняцца, цэлую бутэльку міленькі выпіў...

Да 14-га мая

Звыш 150 заяў

У лік удзельнікаў майскай экскурсіі «Чырвонай Зьмены» на маршруту Менск—Ленінград—Волхаўбуд—Кранштат запісалася звыш 150 чалавек моладзі.

Усе жадаючыя прыняць удзел у экскурсіі павінны прыслаць у рэдакцыю «Чырвонай Зьмены» свае заявы з наступнымі весткамі: 1) прозьвішча, імя і па бацьку; 2) узрост; 3) соцыяльнае становішча; 4) месца працы; 5) дасканалы хатні адрас: 6) партыйнасьць; 7) якія мясцовасьці добра ведаеш; 8) ці выяжджаў за мяжы роднагагораду альбо вёскі.

Заявы будуць прымацца толькі да 15-га красавіка г. г.

Сьпіс таварышоў, залічаных у склад экскурсыі, будзе надрукован у газэце «Чырвоная Зьмена» 20-га красавіка (апрача гэтага, кожны экскурсант атрымае асобнае паведамленьне).

Для ўдзелу ў экскурсыі трэба мець 35 руб., а маладым чыгуначнікам, якія маюць дармовыя білеты па чыгунцы, 20 р. 80 кап.

Грошы гэтыя выплачваюцца ў два тэрміны: 50 процантаў грошай трэба прысылаць да 1-га мая па адрасу: Менск, **Комсамольская 25, Выдавецтву «Чырвоная Зьмена»**, а астатнія 50 процантаў уносяцца ў дзень ад'езду з Менску, пасьля чаго кожны экскурсант атрымае адпаведнае пасьведчаньне.

Экскурсія выяжджае з Менску 14 мая.

Рэдакцыя газэты «Чырвоная Зьмена»

Да ведама маладых чыгуначнікаў

Камісія па наладжваньню вялікай экскурсыі рабоча-сялянскай моладзі Беларусі на маршруту Менск—Ленінград—Волхаўбуд—Кранштат, якая адбудзецца ў маі месяцы г. г., даводзіць да ведама ўсіх маладых чыгуначнікаў, якія маюць права на дармовы праезд па чыгунцы, што для іх удзел у экскурсыі каштуе не 35 руб., а 20 р. 80 к. (г. з. танней па кошт праезду па чыгунцы).

Маладыя чыгуначнікі, якія маюць дармовыя білеты, змогуць прыняць удзел у экскурсіі ў **неабмяжованым ліку.**

Просьба да ўсіх чыгуначных ячэек ЛКСМБ паставіць гэту інформацыю на ячэйковых сходах.

Камісія.

Аб усім.

Гэныяльны юнак-матэматык.

М. М. Назараву ў сучасны момант 18 год.

У 1919 г. ён прашоў самавучкай, у адзін год, увесь курс працоўнай школы 1-й і 2-й ступені і, 10-год ад роду, падаў заяву аб прыёме на матэматычнае аддзяленьне Дзярж. Сярэдня-Азіяцкага Унівэрсытэту. Праўленьне Ўнівэрсытэту адмовіла „младэнцу" ў прыёме, затым дапусьціла да здачы экзаменаў ў якасьці вольнага слухача. Яскравыя матэматычныя здольнасьці Назарава адразу зьвярнулі на сябе ўвагу профэсароў, і ў верасьні 1920 года ён быў залічан ў лік студэнтаў Унівэрсытэту.

11-ці годні студэнт адразу пачынае самастойную навуковую працу.

13-ці год ён прадстаўляе у факультэт навуковую працу: Приближенные вычисления кратных определенных интегралов у якой разьвязвае цэлы шэраг складаных матэматычных пытаньняў, якія вырашаны вялікімі матэматыкамі Я[...] Гаўсам і інш.

У бягучым 1927 годзе Дзяржаўны вучоны Савет разглядаў працы 18-цігодняга вучонага, констатыруе „феноменальнасьці адзальнасьці і эрудыцыю (колькасьць...) дзяў юнака" і назначае М. М. Назарава на матэматычную кафэдру Ташкэнцкага Унівэрсытэту.

Па думцы профэсароў, у асобе дадзенага юнака ўзрастае ўсясьветны гэній. Калі ўлічыць ўзрост вучонага, дык зьвярнуць увагу, што гэта не паўтаралася ўжо 300 год, а ў 17 г.—год нараджэньня выдатнейшага матэматыка Фэрмата, даўшага навучы свае асноўную працу 17ці год ад роду.

Адказныя рэдактары	А. БАРАНЬНІКАЎ.
	А. КУРЦІК.

Кузьня беларускага мастацтва

Першы Беларускі Дзяржаўны Тэатр

...Зачыніліся дзьверы... Па калідоры нехта прабег, гучна раздаліся крокі—і ўсё змоўкла.

А ў цемнай зале ўжо паднялі заслону.

На сцэне Кастусь Каліноўскі заклікае сялян да паўстаньня... Гарыць падпалены будынак, цяжкі пах пораху прабіваецца ў партэр...

Людзі ня чуюць сябе ў крэслах. Яны разам з Кастусём, з паўстанцамі. Яны гатовы кінуцца на сцэну, у гэта палаючае змаганьне...

Але наваль апушчаецца заслона.

За кулісамі прыводзяць ў парадак дэкорацыі і бутафорыю, у маленькіх пакойчыках артыстыя здымаюць парыкі і адзеньне, рабочыя прыбіраюць сцэну... За кулісамі—цяжкія тэатральныя будні.

. . . . .

Праца тэатру пачынаецца раніцай. У шэрым паўзмроку сцэны цесна ад шматлікавых размалёваных халсьцін, сталоў, крэслаў, ложак і іншых рэчаў.

Ідзе рэпэтыцыя. Таварыш **Міровіч**—рэжысёр тэатру, сівы, з брытым энэргічным тварам, дае паказаньні артыстам... Гулка аддаюцца рэплікі... Выходзіць няўдала. Пачынаюць зноў...

У другім кутку сцэны мастак—комсамолец тав. **МАЙЗЕЛЬС**, седзячы на лесьвіцы, малюе «неба» і старанна выводзіць фарбамі «бліскучыя зоркі». Побач робяць бутафорыю. З паперы, фарбы і клею ствараюць вельмі падобныя на сапраўдны вокарах, які можна несьці (а ня есьці) на сцэну.

Група рабочых ладзіць дэкорацыі. Сьвішча піла, ляцяць стружкі, а праз дзьве гадзіны тут вырасьце «няпрыступная цытадэль».

На версе, у асобным пакойчыку, цырульнікі з конскіх афарбаваных валасоў робяць парыкі часоў Людовіка 14-га. Недалёка—і «касьцюмерная». Нахіліўшыся над машынкамі краўчых і шыюць адзеньне... Аксаміт і шоўк—навокал... У гардэробе тэатру ёсьць столькі адзеньня, што ў яго можна было-б адзець цэлы полк чырвонаармейцаў! Вышаў-бы пекны карнавал!

А вось дзіўны куддесьнік тэатру—электрычная будка. Гэта яна стварае ружовыя пажары і блакітныя, ціхія вечары... Вучань электротэхніка комсамолец **МАРКЕВІЧ** паказвае, як можна ў дзьве сэкунды заліць сьветам увесь тэатр... Даносяцца гукі флейты і скрыпак: гэта оркестр развучвае новую рэч.

Праца ідзе. Артыстыя, рэквізітары, музыкі, харыстыя, бутафоры, касьцюмеры, рабочыя сцэны—усе заняты цяжкай і патрабуючай вялікай кваліфікацыі справай.

Толькі ў панядзелак—дзень адпачынку—у тэатры ціха. Засядае мясцком, разьбіраюцца тэатральныя справы. Рэдколегія выпушчае чарговы нумар газэты «За рампай»...

* * *

Спэктакль скончыўся. Позна.

Стары комэндант тэатру аглядае гаспадарчым вокам усе пакоі і павольна цягнецца спаць... Ён ведае тэатр, ён служыць і ім каля 30 гадоў і пільна беражэ яго.

Ноч агортвае ўсё. За тэатрам шумяць высокія дрэвы саду.

БЛАКІТНЫ Эдзік.

Галоўлітбел № 24447 2 Дзярждрукарня БДВ.